ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22ον | ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΜΑΪΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 947

ΕΙΡΗΝΙΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΡΙΑΙ

ΔΕΝ ΗΤΟ ΑΝΑΓΚΗ νὰ ἀκουσθοῦν τὰ λόγια τὰ ὁποῖα ἠκούσθησαν εἰς τὸ Συνέδριον τῶν γυναικῶν τῆς Ἰταλίας διὰ νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἔχει νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὰς γυναῖκας μίαν πρόοδον πολὺ διαφορετικὴν ἐκείνης διὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνδρες εἰργάσθησαν καὶ ἐργάζονται τόσους τώρα αἰῶνας. Ἡ νίκη, ἡ κατάκτησις τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἐκτάσεων, ἡ διὰ πολέμου καὶ αἱματοχυσιῶν ἐπικράτησις τῶν λαῶν, ἡ τελειοποίησις τῆς βιομηχανίας, ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐπιστήμης, ἀποτελοῦν μίαν κλίμακα ἀνηφορικὴν τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον ἐβάδισεν ἡ ἀνθρωπότης, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται σήμερον. Ἀλλ' ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ὁ ἄνθρωπος προοδεύει καὶ ὁλονὲν ἀνέρχεται ὑψηλότερα, ἐξ ἄλλου ἡ ἀνθρωπίνη εὐτυχία ἐλαττοῦται καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φυλὴ ἐξαντλεῖται, καὶ ἐξασθενεῖ καὶ ἡ ζωὴ συντομεύεται καὶ οἱ νέοι γηράσκουν πρόωρα καὶ τὰ παιδιά, ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, πρὶν ἀκόμη ἀνθίσουν, πίπτουν ἑκατόμβαι ὅλαι θυσιαζομένης ἀνθρωπότητος, καὶ μείωσις καὶ ἐλάττωσις αὐτῆς

Ἡ πρόοδος λοιπὸν δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν σκοπόν της, ἀφοῦ ἡ ἀνθρωπίνη εὐτυχία ὀλιγοστεύει καὶ ἡ ζωὴ συντομεύεται καὶ ἡ χαρὰ δὲν ἀπλόνει πλέον τὸ φῶς της εἰς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχάς. Καὶ καθὼς πηγαίνουν τὰ πράγματα ὑπάρχει κίνδυνος, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ πρόοδος θὰ ἔχῃ φθάσει εἰς τὸ τέλειον, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν πλέον φυλαὶ ἀνθρώπων. δυνάμεναι νὰ τὴν ἀπολαμβάνουν καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦνται παρ' αὐτῆς.

Αἱ γυναῖκες, ἡ ὀπισθοφυλακὴ αὐτὴ τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν πρόοδον ἐβάδισαν καὶ αὐταὶ πρὸς τὰ ἐμπρός, καὶ ἐξύπνησαν εἰς μίαν ζωὴν νέαν, ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ἀνδρός, ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ πρόοδος ὅπως ἔχῃ εἶναι δῶρον ἄδωρον. Αὐταί, αἱ ὁποῖαι ἕως τώρα ὑπῆρξαν ὑπέρμαχοι καὶ φύλακες τῶν παλαιῶν παραδόσεων, αὐταὶ αἱ προσκεκολλημέναι εἰς τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον εἶχαν ἀνυψώσει εἰς θρησκείαν, μεταδιδομένην ἄθικτον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, αὐταὶ ἐτόλμησαν πρῶται νὰ ἀνασκαλεύσουν τὸ παρελθὸν αὐτό, νὰ ἀναλύσουν τὸν ὀργανισμόν του, νὰ τὸ ψυχολογήσουν καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν ὅλας τὰς ἀδυναμίας καὶ ὅλα τὰ ψεύδη καὶ τὰς πλάνας του

Πλάνη αἴφνης ὅτι ἡ ἐργασία διὰ τὴν γυναῖκα εἶναι ἐντροπή. Πλάνη ὅτι πρέπει νὰ κανονίζωμεν τὴν ζωήν μας, ὅπως θέλει ὁ κόσμος καὶ ὄχι ὅπως θέλωμεν ἡμεῖς. Πλάνη ὅτι ἡ γυναῖκα εἶναι ὂν ἀσθενέστερον ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Πλάνη ὅτι τὸ γυναικεῖο μυαλὸ δὲν ἔχει οὔτε δύναμιν ἀντιλήψεως, οὔτε ἀντοχὴν καὶ δεξιότητα εἰς τὴν σύλληψιν μεγάλων ἰδεῶν. Πλάνη ὅτι τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ βασανίζωνται ὡς σκλάβοι καὶ νὰ παραφορτόνουν τὸ μυαλό των μὲ πράγματα

ἄχρηστα καὶ περιττά. Πλάνη ὅτι οἱ μεγάλοι πρέπει νὰ ἔχουν ἀπόλυτον δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν μικρῶν. Πλάνη ὅτι πρέπει νὰ ἀρνούμεθα τοὺς νόμους τῆς φύσεως, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ νόμοι τοῦ Θεοῦ. Πλάνη ὅτι τὸ ἥμισυ τῆς ἀνθρωπότητος πρέπει νὰ ἀπολαμβάνῃ κάθε ἐλευθερίαν ἀνευθύνως καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ νὰ πληρώνῃ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμήν του τὴν κατάχρησιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἄλλου.

Καὶ μετὰ τὰς πλάνας ἔρχονται αἱ ἀδικίαι εἰς ἄλυσον ἀτελείωτον. Ἀδικίαι νομοθετικαί, ἀδικίαι κοινωνικαί, ἀδικίαι οἰκογενειακαί, αἱ ὁποῖαι ὑποσκάπτουν τὴν πραγματικὴν τῆς ἀνθρωπότητος ὕπαρξιν καὶ πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν. Ἀδικίαι διὰ τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος θυσιάζει τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαράν, καὶ αἱ ὁποῖαι σκορπίζουν τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν ἀπόγνωσιν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὰ πνεύματα. Ἀδικίαι, αἱ ὁποῖαι διαφθείρουν τὰ ἤθη καὶ διμιουργοῦν τὸ ἔγλημα καὶ τιμωροῦν τὴν ἀθωότητα καὶ βασανίζουν τὴν καλωσύνην.

Καὶ εἶχαν τὸ θάρρος αἱ γυναῖκες νὰ ἐπαναστατήσουν κατὰ τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, νὰ ἀψηφήσουν τὴν πρόληψιν, καὶ μὲ μίαν σημαίαν εἰς τὴν ὁποίαν μὲ μεγάλα γράμματα σημειόνεται ἡ λέξις ἀ λ ή θ ε ι α, νὰ συνενωθοῦν ὅλαι εἰς τάγματα καὶ λεγεῶνας καὶ νὰ βροντοφωνήσουν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν δουλεύουσαν εἰς τὸ ψεῦδος : Ἄλτ! φθάνει τὸ χυθὲν αἷμα καὶ οἱ ποταμοὶ τῶν δακρύων καὶ αἱ ἑκατόμβαι τῶν δυστυχῶν καὶ τὰ πολυειδῆ θύματα καὶ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ σκλάβοι, τοὺς ὁποίους δημιουργεῖ τὸ ψεύτικο παρελθὸν μὲ τήν συνοδείαν τῶν προλήψεών του! Ἀπόστολοι ἀληθιναὶ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία βασίζεται εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσυνην κατακρημνίζουν τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο ὅλα τὰ ἐρειπιώδη οἰκοδομήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐβασίλευε τὸ σκότος μιᾶς ἀνομίας καὶ μιᾶς ἀπάτης τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ θέτουν τὰ θεμέλια μιᾶς νέας ζωῆς, τῆς ὁποίας νόμος ὑπέρτατος εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ θρησκεία ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀλήθεια.

Κ. Παρρὲν

ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ

Χρόνια στὸν κάμπον ἔρημο τὸ δέντρο τῆς ζωῆς μου
Καὶ τὸ χιτόπωρο ἄνθισες, ἄνθος λευκό, μπροστά μου.
Τί τάχα ἂν ἄνοιξη μηνᾶς τῆς σκοτεινῆς ψυχῆς μου ;
Ἀλλοίμονο! ἄργησες νάρθῃς κ' εἶνε βαρειὰ ἡ σκιά μου.

ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΤΤΑΡΟΥ

Ὀλύμπιο γέλιο κι' ὄνειρον ὁ Κόλπος τοῦ Καττάρου,
Ποτέ του δὲν καθρέφτισε τὴ σκοτεινιὰ τοῦ χάρου
Στὰ σμαραγδένια βάθη του, στὰ πράσινά του πλάτη
Κ' ἡ Τσερναγόρα ἀπάνω του μιᾶς Ἰλιάδος κομάτι.

(Ἀπὸ τὴν «Παγα Λαλεουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα)

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΑΙ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ

Η'.

Αἱ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ διὰ τὴν Αἴγυπτον εἶναι περίπου ὅ,τι ὁ Παρθενὼν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι τὸ αἰώνιον μνημεῖον τοῦ μακρεινοῦ καὶ ἀπωτάτου παρελθόντος, ὄχι μόνον τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ δίδουν τὴν ἰδέαν καὶ τὸ μέτρον τῆς αἰσθητικῆς ἀναπτύξεως ἑνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεοποίησε τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐξουσίαν τῶν ἀρχόντων του καὶ ἐπεζήτησε τὴν ἀθανασίαν εἰς τὰ μνημεῖα τῶν νεκρῶν. Διὰ τὸν Αἰγύπτιον ἡ ζωὴ ἐκτὸς τοῦ τάφου εἶναι ἕνα ἐλάχιστον μόριον τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς. Καὶ δι' αὐτὸ μέγαρα καὶ ἀνάκτορα καὶ βωμοὶ τῶν θεῶν ἀκόμη ἱδρύθησαν φθαρτοὶ καὶ ὑποκείμενοι εἰς καταστροφήν, ἐνῶ οἱ τάφοι ἔμειναν καὶ θὰ μείνουν αἰώνιοι.

Αἱ πυραμίδες εἶναι ἴσως τὸ μόνον μνημεῖον, ποῦ γνωρίζει κανεὶς ἐντελέστατα, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ταξειδεύσῃ καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν χώραν τῶν Φαραώ. Ἕνας ὄγκος ἀπεράντων διαστάσεων, μὲ τετράγωνον τὴν βάσιν μὲ ὀγκολίθους γιγαντείους προσηρμοσμένους τὸν ἕνα ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον, ἰδοὺ ἡ Πυραμίς. Τέσσερες γραμμαὶ κάτω, τέσσερες ἄλλαι φεύγουσαι ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἄκρα καὶ συναντώμεναι εἰς μίαν ὀξεῖαν κορυφὴν ἰδοὺ ὅλη ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ὅλη ἡ Τέχνη καὶ ὅλη ἡ ἁρμονία τῶν τάφων αὐτῶν.

Οἱ Ἑλληνικοὶ λόφοι μὲ τὴν πλαστικότητα τῶν ὡραίων των καμπυλῶν καὶ μὲ τὸ φῶς τὸ γλυκύ, τὸ εὐγενικόν, τὸ διακριτικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ αἰθέρος, τῆς θαυμασίας αὐτῆς παλέτας τοῦ μεγάλου ζωγράφου τῆς φύσεως, οἱ Ἑλληνικοὶ λόφοι, τοὺς ὁποίους κανένα χέρι δὲν ἐλάξευσε καὶ κανένας τεχνίτης δὲν ἐσχεδίασε, εἶναι πολὺ ὡραιότεροι καὶ γραφικώτεροι ἀπὸ τὰς πυραμίδας.

Καὶ ὅμως, ὅταν τὰς ἀντίκρυσα διὰ πρώτην φορὰν καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ βαγόνι καὶ ἔπειτα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ ἠλεκτρικὸν τραμ τῆς Γεζίρας ἠσθάνθην ἕνα αἴσθημα παράδοξον. Καὶ ὅσον ἐπλησίαζα καὶ ὁ ὄγκος των ἐγίνετο καταφανέστερος, τὸ αἴσθημα αὐτὸ ἐγένετο βαρύτερον, πλέον κουραστικόν, πλέον δυσάρεστον.

Ὅλως διόλου τὸ ἀντίθετον ἀπὸ ὅ,τι συμβαίνει εἰς ὅσους ἀντικρύζουν τὸν Παρθενῶνα. Ὅσες φορὲς καὶ ἂν τὸν ἰδῇ κανεὶς καὶ ὅσην στενοχωρίαν καὶ ἂν ἔχῃ, εὐθὺς αἰσθάνεται νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ στῆθος του, νὰ μεγαλώνῃ κάτι τι

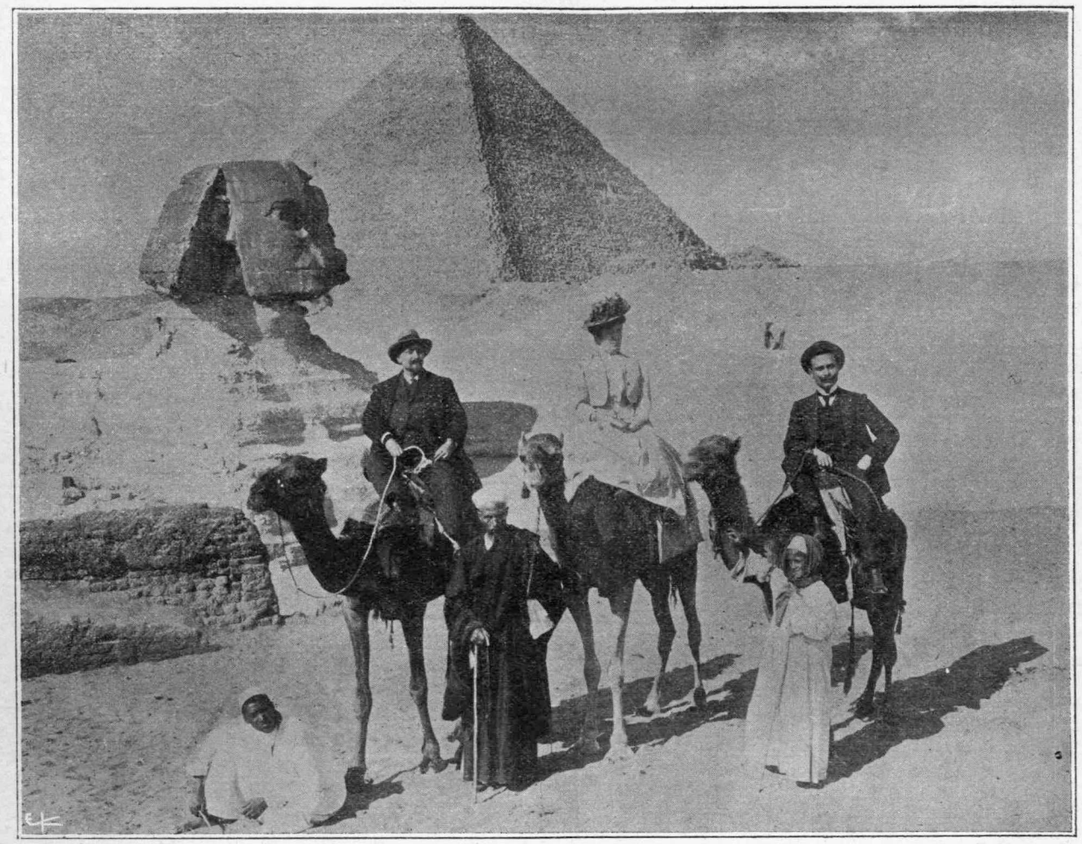

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ

μέσα του, καὶ νὰ ὑψώνεται εἰς σφαίρας ὑψηλάς, ποῦ ὅλα εἶναι ἐλαφρὰ καὶ εὐχάριστα καὶ χαριτωμένα.

Ὅπως δήποτε ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν αὐτὴν μὲ ἀπέσπασεν ἡ ὡραιότης μιᾶς τριανταφυλλένιας λοφοσειρᾶς, ποῦ ἁπλόνεται μακρὰν κάτω ἐκεῖ εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ἔπειτα ἀπὸ τὴς γύρω καταπράσινες πεδιάδες καὶ ἀπὸ τὸν μεγάλον κῆπον τῆς Γεζίρας ποῦ ἀφήκαμεν ὀπίσω μας καὶ ἀπὸ τὴν φρεσκοποτισμένην ἀπὸ τὴν τελευταίαν πλημμύραν τοῦ Νείλου γῆν, σκορπίζεται ἕνα ἰδιαίτερον μεγαλεῖον ζωῆς καὶ ποιήσεως. Ἡ γῆ αὐτὴ ποῦ, μέσα εἰς τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιον ποῦ ἁπλώνη ἐπάνω της τὴν λευκότητα καὶ τὴν θερμότητά του, φαίνεται σὰν νὰ γίνεται εἰς ὅλην τὴν ἀπέραντον ἔκτασίν της ἕνας βωμὸς ἱερᾶς γονιμότητος, κάτι ποῦ συμβολίζει τὴν ζωὴν καὶ τὴν παραγωγὴν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δύναμιν. Μία γῆ ἀλλοιώτικη, εὐλογημένη, θεοποιουμένη δικαίως καὶ θεοποιήσασα τὸ ζῶον τὸ ἱερὸν ποῦ ἀνεσκάλευε τὰ σπλάγχνα της, καὶ ὅλον τὸν κόσμον τῶν ζώων, ποῦ ἔζησαν δι' αὐτῆς καὶ ἤντλησαν ζωὴν ἀπὸ τὴν ζωήν της.

Ἡ ζωολατρεία τῶν Αἰγυπτίων ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν ἱερὰν αὐτὴν τῆς γῆς ποίησιν. Καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζητῇ κανεὶς ἀπὸ τὰς περὶ μετεμψυχώσεως ἰδέας τὸν σεβασμὸν τοῦ λαοῦ ἐκείνου καὶ πρὸς τὸν ἱερὸν βοῦν καὶ πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα τετράποδα καὶ ἑρπετά, τὰ ὁποῖα ἡ γῆ διατρέφει καὶ φιλοξενεῖ εἰς τοὺς κόλπους της....

Ἐκεῖ ὅπου τελειώνει ἡ γραμμὴ τοῦ ἠλεκτρικοῦ εἶναι ὁ σταθμὸς τῶν καμήλων καὶ τῶν λευκῶν ὄνων καὶ τῶν Βεδουΐνων ὁδηγῶν μὲ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς πτυχωτοὺς πέπλους, ποῦ

περιμένουν νὰ μεταφέρουν τοὺς ξένους εἰς τὰς πυραμίδας.

Ἀπὸ τὴν ἀτελείωτον κλίμακα τῶν ζώων εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Αἰγύπτιοι ἀπέδωκαν θείας ἰδιότητας καὶ θείας τιμὰς ἐξηρέθη μόνον ἡ κάμηλος, τὸ ἄσχημο αὐτὸ τετράποδον μὲ τὸν γυμνὸν λαιμὸν καὶ τὸ καμπουριασμένο σῶμα καὶ τὰ πόδια τὰ σκελετώδη καὶ ὑπερύψηλα. Πουθενὰ εἰς κανένα τέμενος παλαιὸν καὶ εἰς κανένα τάφον καὶ εἰς καμμίαν θήκην μούμιας δὲν εἶδα ζωγραφισμένο ἢ σκαλισμένο τὸ τετράποδον αὐτό. Ὄφεις, σαῦραι, πουλιὰ καὶ κάθε εἴδους ζῶα φαίνονται παντοῦ ὡς ἀπαραίτητοι σύντροφοι καὶ βοηθοὶ καὶ προστάται τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ κάμηλος, ὁ πραγματικὸς εὐεργέτης των δὲν ἠξιώθη τῆς τιμῆς αὐτῆς.

Ἐκπλωμένες κάτω, μὲ τοὺς Βεδουΐνους παρὰ τὸ πλευρόν των, φαίνονται νὰ μᾶς περιμένουν διὰ νὰ μᾶς μεταφέρουν εἰς τὰς πυραμίδας. Μία μικρούλα, ἄσχημη, κακή, καὶ δύω μεγαλήτεραι, προορίζονται διὰ τὴν ὑπηρεσίαν μας. Ὁ Βεδουΐνος μὲ ἁρπάζει, μὲ τοποθετεῖ ἐπάνω εἰς τὴν μεγαλητέραν, ἡ ὁποία φαίνεται νὰ θυμόνῃ, διότι τῆς ἐχάλασαν τὴν ἡσυχίαν της. Μὲ δύω ἢ τρία κτυπήματα ἀποφασίζει νὰ σηκωθῇ. Καὶ μὲ μίαν κίνησιν ἀπότομον τινάζει πρῶτα τὰ ἐμπροσθινά πόδια της, τὰ ὀρθόνει, καὶ πρὶν νὰ συνέλθω ἀπὸ τὸ ἀπότομον αὐτὸ πρὸς τὸ ὀπίσω πέταγμα, τώρα δευτέρα κίνησις, ὁρμητικωτέρα τῆς πρώτης μὲ φέρει πρὸς τὰ ἐμπρός.

Τὸ πρῶτον αἴσθημα εἶναι δυσάρεστον. Τὰ ζῶα φαίνονται δύστροπα, κακὰ καὶ αἱ πρῶται των κινήσεις εἶναι ἀκανόνιστοι, ἐπαναστατικαί. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸ βῆμα των ρυθμίζεται, γίνεται ἥσυχον, ἤρεμον καὶ μεγαλοπρεπές. Ἡ σέλα εἶναι ἀναπαυτικὴ καὶ κάθεσθε ἐπάνω εὐχάριστα, καλλίτερα ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἄλογα. Ἔπειτα τὸ ὕψος των διαθέτει καλά, εὐνοϊκὰ τὸν ἀναβάτην. Εἶναι ὡραῖον πρᾶγμα νὰ μεταφέρεσθε μὲ τόσην ἠρεμίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ εἰς τόσον ὕψος καὶ τὸ μάτι νὰ ἀπολαμβάνῃ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ὅλα τὰ πέριξ.

Ὁ ὁδηγός μου εἶναι πελώριος Βεδουΐνος, μὲ ἕνα ὡραῖον μαῦρον μανδύαν, τοῦ ὁποίου τὸ ἕνα ἄκρον εἶναι ριγμένο μὲ μεγαλοπρεπεῖς πτυχώσεις ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ του ὤμου. Τὸ λευκὸ γραμμωτὸ ὕφασμα μὲ τὸ ὁποῖον σκεπάζει τὴν κεφαλήν του καὶ τὸ μακρὺ ποιμαντορικὸν ραβδί, ποῦ κρατεῖ εἰς τὸ χέρι τοῦ δίδουν ὕφος ὡραίου πατριάρχου τῆς Γραφῆς. Ὁμιλεῖ περίπου ὅλες τῆς γλώσσες τοῦ κόσμου καὶ ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι αὐτὸς καὶ ἡ φυλή του κατάγονται κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον. Πρὶν νὰ φθάσωμεν εἰς τὰς πυραμίδας εἴμεθα καλοὶ φίλοι καὶ ἂν καὶ εἰς τὰ λόγια καὶ τὰς κινήσεις του εἶναι πολὺ φειδωλότερος τῶν εὐρωπαίων ὁδηγῶν, ὅμως μὲ ἔχει μυήσει εἰς τὰ τῆς οἰκογενειακῆς του εὐτυχίας καὶ εἰς τὰς ἰδέας τῆς φυλῆς του περὶ γάμου καὶ περὶ τῶν γυναικῶν. Ἐφθάσαμεν, χωρὶς νὰ καταλάβω πῶς ἐπέρασεν ἡ ὥρα. Ἡ πυραμὶς τοῦ Χαίωπος ὑψόνεται ἐμπρός μας βαρειά, σκοτεινή, μὲ τοὺς ὀγκολίθους της ὑψηλοὺς ὡς ἕνα ἀνάστημα μὲ κάτι τι μυστηριῶδες καὶ ἀποκρουστικόν. Κάθε ὀγκόλιθος εἶναι καὶ ἀπὸ ἕνα σκαλοπάτι. Τρεῖς τέσσαρες Ἀγγλίδες ἢ Ἀμερικανίδες, προσπαθοῦν νὰ σκαρφαλόσουν εἰς τὰ ὕψη, καὶ ἄλλαι πάλιν κατεβαίνουν. Ἀνὰ δύο μαῦροι συνεργάζονται εἰς τὸ ἀνεβοκατέβασμα αὐτό. Ὁ ἕνας σπρώχνει ἀπὸ τὰ κάτω καὶ ὁ ἄλλος σύρει ἀπὸ τὰ ἐπάνω. Τὸ θέαμα εἶναι ἡδὲς καὶ ὀλίγον ἀναιδές, προκειμένου μάλιστα περὶ σεμνοτύφων Ἀγγλίδων. Οἱ μαῦροι πηδοῦν σὰν αἴλουροι, καὶ μὲ τῆς ἄσπρες σκούφιες καὶ τὰ ἄσπρα ἀντεριά των δίδουν ἕνα τόνον εὔθυμονεὶς τὸ σκοτεινὸν χρῶμα τῶν πυραμίδων.

Δὲν αἰσθάνομαι καμμίαν διάθεσιν νὰ ὑποστῶ τὴν γελωτοποίησιν αὐτήν. Ἄλλως ἐν γένει ἡ πυραμὶς δὲν μὲ ἑλκύει διόλου, καὶ οὔτε αἰσθάνομαι καμμίαν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον αὐτόν, ὁ ὁποῖος τριάντα ὅλους αἰῶνας ἔκρυπτε τὸν νεκρὸν τοῦ Χέωπος εἰς τὰς κρύπτας του. Εἶναι μεγαλητέρα πολὺ τῶν ἄλλων ἡ πυραμὶς αὐτή, ὄχι διότι ὁ Χέωψ ὑπῆρξε μεγαλήτερος βασιλεὺς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ διότι ἐβασίλευσε περισσότερα ἔτη. Καὶ εἶχε τὸν καιρὸν νὰ προσθέτῃ ὁλονὲν εἰς τὸν ὄγκον τῆς πυραμίδος του καὶ νὰ διαθέτῃ ἐπὶ ἔτη καὶ ἔτη ἑκατὸν χιλιάδας σκλάβους διὰ νὰ μεταφέρουν τοὺς κολοσσαίους λίθους καὶ νὰ ἐργάζωνται εἰς τὴν ἀνόητον αὐτὴν οἰκοδομήν.

Κ. Παρρὲν

ΗΡΩ

Πάντοτε ὁ λύχνος τῆς Ἡρῶς στὸ γυναικεῖο τὸ χέρι,
Ψηλὰ στὸν βράχο, ποὺ βοερὸ τὸ κῦμα τὸν σκεπάζει
Καὶ τὸν γενναῖο κι' ἀπότολμο κολυμβητὴ σπαράζει
Σὰ λυχνοστάτη ἀσύγκριτο πόθου κ' ὀλέθρου ἀστέρι.

ΚΟΡΙΝΘΟΣ

Ἀπ' τὴν ξερὴν ἀνηφοριὰ στὸν ἥλιο ἀποσταμένος,
Τοῦ ἀρχαίου ναοῦ προσκυνητής, πέφτω βαριὰ στὸ χῶμα.
Κοιμοῦμαι κι' ὀνειρεύομαι: Στὴν Κόρινθο εἶμαι ξένος,
Στὴν ἀγκαλιά μου εἶν' ἡ Λαΐς καὶ μὲ φιλεῖ στὸ στόμα.

Ἀπὸ τὴν Πάγα Λαλέουσα τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα.

Η ΑΦΥΠΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΕΑΡΟΣ

ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ πῶς τὰ αἰσθήματά μας, αἱ στενοχωρίαι μας, οἱ φόβοι, ἢ αἱ ἐλπίδες μας συνδέονται στενώτατα μὲ ἓν τοπεῖον, μὲ μίαν ἐποχήν, μὲ μίαν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἡ χλιαρὰ ἀρωματισμένη αὔρα τῆς ἀνοίξεως, τὸ ᾆσμα τοῦ πτηνοῦ μίαν σεληνοφώτιστον νύκτα, ὁ γλυκὺς θόρυβος τοῦ νεροῦ μιᾶς κρήνης, καὶ ἰδοὺ ὅλοι οἱ ἐνθουσιασμοί μας, οἱ πόθοι, αἱ ἐκστάσεις. Δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, χωρὶς νὰ φαντασθῶμεν μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἐντύπωσιν.

Αἱ πρῶται ἐαριναὶ πνοαὶ δὲν ἔρχονται ποτὲ χωρὶς νὰ φέρουν ζωντανὴν πρὸ ἐμοῦ μίαν ἀνάμνησιν τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας.

Ἐντὸς μικρᾶς κοιλάδος, τὴν ὁποίαν ἀποτελοῦσι αἱ βόρειαι ἐπεκτάσεις τοῦ Πίνδου ὑψοῦτο παλαιὰ τριώροφος οἰκία, περικυκλουμένη πανταχόθεν ὑπὸ ἐλάτων καὶ πευκῶν. Τὰ παλαιὰ ὑψηλὰ τείχη, καὶ τὰ ἴχνη τῶν σφαιρῶν καὶ τὰ μικρὰ παράθυρα ἐδείκνυον ὅτι εἰς ἄλλας ἀγριωτέρας ἐποχάς, οἱ κάτοικοι ἐλάμβανον τὴν ἀνάγκην νὰ ἀγωνίζωνται μόνοι των κατὰ τῶν τυχοδιωκτικῶν τέκνων τῶν ὀρέων. Ὑπέρυθροι ὑψοῦντο οἱ παλαιοὶ τοῖχοι μὲ τὰ πλευρὰ ἀγρίως κατεσκαμμένα ὑπὸ τῶν θυελλῶν καὶ τῶν χιονοστροβίλων, τὰ παλαιὰ παράθυρα ἐστέγαζον τὰς φωλεὰς τῶν νυκτερίδων, αἱ ὁποῖαι ἐπωφελούμεναι τῆς πολυετοῦς ἐγκαταλείψεως τὰ εἶχον ἐκλέξῃ ὡς κατοικίαν, ἐνῷ ὁ παλαιὸς κισσὸς ὁ ὁποῖος ἐκάλυπτε μέγα μέρος τῶν τοίχων διὰ τοῦ σκοτεινοῦ φυλλώματός του, προσέθετε μίαν ἀκόμη πένθιμον νόταν εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν πένθιμον ἁρμονίαν.

Ἡ βροχὴ εἶχε καταφάγει τὰ ἄκρα τῆς στέγης, τὰ ὁποῖα ἔχαιον ἄνωθεν τῶν παραθύρων, ὅμοια πρὸς ἀραιοὺς ὀδόντας κήτους. Καὶ ὅπως ἔρριπτε τὴν μελαγχολικὴν σκιάν της ἐπὶ τῶν χαμηλῶν οἰκιῶν τοῦ χωριοῦ ἡ παλαιὰ οἰκία ἐφαίνετο ἓν λείψανον μιᾶς περασμένης ἐποχῆς.

Τοιαύτη ἦτο ἡ οἰκία εἰς τὴν ὁποίαν κατέφυγον οἱ γονεῖς μου τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους 189... Καὶ ἐν τούτοις ἡ πρώτη ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμε δὲν ἦτο φοβερά. Ἀπεναντίας κάτι τι συμπαθὲς καὶ οἰκεῖον ἐπλανᾶτο ἐπ' αὐτῆς, ἐνόμιζέ τις ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι διῆλθον δι' αὐτῆς εἶχον ἀφήσῃ ἓν μέρος τῆς ψυχῆς των, κάτι τι ἀπὸ τοὺς πόθους των, τὰς ἕξεις των, τὰς λύπας των.

Ἡ χιὼν ἐσκέπαζε τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν ἢ ἐσχημάτιζε λευκοὺς αὔλακας εἰς τὰς χαράδρας. Αἱ κορυφαὶ διεκρίνοντο μακρὰν διαδεχόμεναι ἡ μία τὴν ἄλλην ὁμαλαί, ἐλαφρῶς κυματοειδεῖς αἱ ἐγγύτεραι σκοτειναὶ καὶ πένθιμοι, αἱ μακρυναὶ κυαναῖ καὶ διαφανεῖς συγχεόμεναι εὐκόλως μὲ τὸν ὁρίζοντα· ἐπὶ τῶν κορυφῶν ἐκρέμαντο ἐκεῖ ἐπὶ αἰῶνας, ὡς νῆσοι τοῦ ἀέρος.

Ἡ μικρὰ κοιλὰς ἦτο σιωπηλὴ καὶ ἐρημικὴ ὡς τάφος· εἰς τὴν πένθιμον ὄψιν τοῦ μέρους προσέθετεν ἔτι μᾶλλον ἡ θέα τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτον ὅλας τὰς κλιτύας τῶν πέριξ. Οἱ μαῦροι γυμνοὶ κλάδοι ἐφαίνοντο τεινόμενοι πρὸς τὰ ἄνω ὡς χεῖρες ἀπηλπισμένου, ἐφαίνοντο διηγούμενοι τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐρήμωσιν· ἐπὶ τῶν δένδρων ἡπλοῦτο ἐλαφρὰ διαφανὴς ἀχλύς, ἡ ὁποία διήρχετο ἐπ' αὐτῶν καὶ ἔπειτα ἠρέμα διεσκορπίζετο εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Ἀφόρητος ἦτο ἡ σιωπηλὴ προσδοκία τῆς φύσεως, ἡ ἀδράνεια τοῦ κόσμου τοῦ ἀναμένοντος τὴν ἀναγέννησιν. Μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρω τὴν μονοτονίαν τοῦ δωματίου ἐτύλιξα τὴν κεφαλήν μου μὲ ἕνα λεπτὸν σκέπασμα καὶ ἐξῆλθον.

Ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς οἰκίας ἤρχιζε τὸ δάσος. Ἐπροχώρουν ἐσπευσμένως κρατοῦσα τὸ φόρεμα διὰ τῆς χειρός. Ἡ σιγὴ ἦτο τοιαύτη ὥστε ἠδυνάμην νὰ ἀκούω τὸν τριγμὸν τῶν βημάτων μου ἐπὶ τῆς χλόης. Περὶ ἐμὲ τὸ δάσος ἦτο σκοτεινὸν καὶ μόνον αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων ἐφωτίζοντο ὑπέρυθροι ἀπὸ τὸν φωσφορισμόν, τὸν ὁποῖον ἔχουν εἰς τὰ βουνὰ αἱ συννεφώδεις ἡμέραι· οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων ὑψοῦντο ἄλλοι λεῖοι, εὐθεῖς, ὅμοιοι πρὸς παμμεγέθεις κίονας, ἄλλοι συνεστραμένοι μὲ σχήματα φανταστικά, μὲ τὸν φλοιὸν ῥικνώδη καὶ ὑπόμαυρον. Οἱ κολοσσιαῖοι βραχίονες τῶν ῥιζῶν ἐφαίνοντο ἐμπηγνυόμενοι εἰς τὴν γῆν ὡς ὄνυχες λέοντος ἕτοιμοι νὰ ἀπορροφήσωσι καὶ τοὺς τελευταίους χυμούς της. Καὶ ὑπὸ τὰ μεγάλα δένδρα οἱ θάμνοι χαμηλοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑψώσωσι τὴν κεφαλήν των πρὸς τὸ φῶς.

Βαρεῖα ἡπλοῦτο ἐπ' ἐμοῦ ἡ σιγὴ τοῦ δάσους. Ἠσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ γονατίσω ἐν αἰωνίᾳ λατρείᾳ πρὸ τῆς φύσεως αὐτῆς τῆς τόσον ἰσχυρᾶς καὶ αἰωνίας, ἀλλὰ καὶ τόσον ἠρέμου καὶ σιωπηλῆς. Καὶ αὐταὶ αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου εἰσχωροῦν μετὰ δυσκολίας ἐδῶ. Μία γαλήνη ἀνέκφραστος ὡς ἓν προαίσθημα τάφου πλανᾶται πανταχοῦ. Ἐδῶ ἡ κίνησις τοῦ χρόνου δὲν μετρεῖται κατὰ στιγμὰς οὔτε καθ' ὥρας, ἀλλὰ κατ' ἐποχὰς καὶ κατ' αἰῶνας. Τίποτε ἀπὸ τὴν πυρετώδη ἀνησυχίαν ἡ ὁποία μᾶς βασανίζει δὲν φθάνει ἐδῶ. Ἡ χλόη ἡ εὐδαίμων καὶ ἡ ἀρωματικὴ δὲν φαίνεται νὰ ὑποπτεύεται τίποτε ἀπὸ τοὺς ἀγωνιώδεις πόθους καὶ τὰ τρελλὰ ὄνειρα, ἀλλὰ ροφᾷ ἥσυχος τὴν δρόσον

τῆς πρωΐας. Τὰ δένδρα γυμνά, κατάμαυρα, σκελετώδη, ἄχαρα καὶ ἀποτρόπαια φαίνονται ἀπαθῶς ἀναμένοντα τὴν ἄνοιξιν, ἡ ὁποία θὰ τὰ ἐνδύσῃ μὲ τὸ ὡραῖον των ἔνδυμα. Εἴμεθα ὁ πυρετὸς καὶ ἡ ἀνησυχία, εἶνε ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἀπάθεια, διότι εἴμεθα ἡ ὀδυνηρὰ στιγμὴ καὶ εἶνε ἡ εὐδαίμων αἰωνιότης.

Βιαστικὴ ἐβάδιζον πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός. Πολλαχοῦ οἱ κλάδοι τῶν δένδρων ἦσαν τόσον χαμηλοὶ ὥστε ἠναγκαζόμην νὰ κύπτω τὴν κεφαλήν. Καὶ ὅπως ἔτρεχα, ἓν ἄρωμα λεπτὸν καὶ διακριτικὸν ἦλθε πρὸς ἐμέ, ἓν ἄρωμα ἴων. Ἴα, ἐσκέφθην τὴν ἐποχὴν αὐτήν! Ἔκυψα περίεργος τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκπληκτος διέκρινα ἐν τῷ μέσῳ τῆς χλόης δύο ἴα τείνοντα τὴν μικρὰν κομψὴν κεφαλήν των. Τὰ ὡραῖα βαθύχροα πέταλα εἶχον τὴν ἁπαλότητα τοῦ βελούδου καὶ οἱ μικροὶ κίτρινοι μίσχοι ἔλαμπον ἐν τῷ μέσῳ ὅπως λάμπει ὡραῖον στόμα διανοιγόμενον εἰς μειδίαμα. Καὶ μοῦ ἐφάνη πράγματι τὸ ὡραῖον ἄνθος ὡς τὸ μειδίαμα τοῦ ἔαρος, ὡς ἡ ὑπόσχεσις μιᾶς ὡραίας ἡμέρας. Τὰ παρετήρουν ἐπὶ πολὺ οἱονεὶ θέλουσα νὰ ἀποκομίσω εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς ὅλον αὐτῶν τὸ θέλγητρον. Καὶ ὅλη ἡ καλλονὴ καὶ ἡ χάρις τῆς μυστηριώδους καὶ ἀνεξευρεύνητου φύσεως συνεκεντρώθησαν πρὸς στιγμὴν δι' ἐμὲ εἰς τὸ γλυκὺ ἄρωμα τοῦ λεπτοῦ ἄνθους.

Πρὸς στιγμὴν ἐφαντάσθην τὸ πᾶν εἰς ἀναγέννησιν, ἡ φαντασία μου ἐπλανᾶτο ἐπὶ ὅλων τῶν κήπων καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἀβύσσων, ἐπὶ τῆς βαρέως κοιμωμένης γῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀποκρήμνων κορυφῶν, ἐπὶ τῶν ἀβύσσων τὰς ὁποίας τὸ φῶς δὲν ἐπεσκέφθη ποτὲ καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τὰς ὁποίας ὁ ἀετὸς δὲν ἐπλησίασέ ποτε καὶ πανταχόθεν ἤρχετο πρὸς ἐμὲ τὸ αὐτὸ ἄρωμα τῆς ἀνοίξεως, ἡ αὐτὴ ὑπόσχεσις τῆς ἀναγεννήσεως.

Μακρόθεν ἠκούοντο κατὰ μεγάλα διαλείμματα αἱ βρονταί, ἀραιαὶ σταγόνες βροχῆς ἤρχισαν νὰ καταπίπτουν. Ἡ θύελλα ἡ ὁποία ἐπρομηνύετο ἀπὸ πρωΐας ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο μακράν. Ἠγέρθην καὶ ἔλαβα ἐσπευσμένως τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν οἰκίαν. Ὁ οὐρανὸς ἐγένετο ὁλονὲν σκοτεινότερος. Τὰ νέφη εἶχον ἐπισωρευθῇ κατάμαυρα, ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἠδύνατό τις νὰ τὰ ἐγγίσῃ διὰ τῆς χειρός. Τὸ φῶς τὰ διεπέρα μετὰ κόπου, καὶ αἱ ἀκτῖνες ὅπως κατήρχοντο κάθετοι ἐσχημάτιζον ἕνα φωτισμὸν ἀλλόκοτον ὑπέρυθρον καὶ ἀποτυφλωτικόν, ἄγριον καὶ ἀνεκφράστως θλιβερόν, ἕνα φωτισμὸν ἐκ τῶν ἔνδον *à la Rembrandt*. Αἱ κορυφαὶ τῶν βουνῶν δὲν διεκρίνοντο πλέον. Ἐνόμιζέ τις ὅτι εὑρίσκετο ἐντὸς κολοσσιαίου ἀμφιθεάτρου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀγριωτέρα θὰ ἦτο ἡ σύγκρουσις τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Αἱ βρονταὶ ἐγίνοντο πυκνότεραι. Ἡ παλαιὰ οἰκία ἐσείετο ὁλόκληρος. Αἱ ἀπέναντι κορυφαὶ τὰς ἐπανελάμβανον μὲ μίαν δύναμιν μεγάλην κατ' ἀρχάς, βαθμηδὸν ἐξασθενουμένην. Καὶ ἡ φωνὴ αὐτὴ ἡ ὁποία ἤρχετο ἐκ τοῦ ὄρους ἔκαμνε μίαν ἐντύπωσιν φανταστικήν, ἀνέκφραστον. Ἐνόμιζέ τις ὅτι κάποιος Ἐγκέλαδος κεκλεισμένος μέσα εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἐστέναζε καὶ ἐζήτει τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ κρότος τῆς βροντῆς ἤρχετο πότε ὑπόκωφος, ἀπειλητικός, μακρυνός, πότε ἠχηρός, διαυγής, ὅμοιος πρὸς κρότον συγκρουομένων ὅπλων. Αἱ ἄγριαι δυνάμεις τῆς φύσεως ἐφαίνοντο συνάπτουσαι ἐκεῖ ἐπάνω παράδοξον διάλογον. Ἠπείλουν, ἐτάρασσον, συνεκλόνιζον καὶ ἔπειτα ἔπαυον διὰ μιᾶς.

Ὁ ἄνεμος ἐσύριζεν ἄγριος διὰ μέσου τῶν κλάδων, ἦτο ἰσχυρὸς ὡς ἀπειλὴ καὶ ὑπόκωφος ὡς στεναγμός. Ἐφαίνετο μία κραυγὴ πόνου καὶ πάθους, ἡ ὁποία ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν φύσιν ὁλόκληρον. Ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν πνοήν του οἱ κλάδοι τῶν δένδρων ἔτριζον ἀπαισίως, συνεκρούοντο, ἐλύγιζον, συνεστρέφοντο, οἱ χαμηλότεροι ἐξ αὐτῶν ἤγγιζον τὸ ἔδαφος. Ἡ εἰκὼν ἡ ὁποία τὴν πρωΐαν ἦτο τόσον ἤρεμος καὶ ἀπαθής, τώρα ἐφαίνετο διαπνεομένη ὑπὸ μιᾶς δυνάμεως ἀγρίως ὑπερφυσικῆς. Οἱ κλάδοι οἱ ὁποῖοι συνεστρέφοντο εἰς τὸ κενόν, τὰ σύννεφα τὰ ὁποῖα ἐκινοῦντο ἕλκοντα τὸ βαρὺ καὶ μαῦρον κράσπεδόν των, αἱ ἀστραπαί, αἱ ὁποῖαι ταχεῖαι διέσχιζον ὡς ὄφεις φωτεινὸν τὸν ὁρίζοντα, ἐφαίνοντο ἀντιπροσωπεύοντες τὰς ἐχθρικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως αἱ ὁποῖαι συνεκρούοντο ἐκεῖ. Οὔτε ἕνα ἄτομον δὲν ἔμεινεν ἀκίνητον μέσα εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην σκηνήν. Ὁ ἄνεμος ἔπαυε πρὸς στιγμὴν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἀπειλητικώτερος. Ἦτο ἕνας ὁλολυγμὸς συνεχής, ἀδιάκοπος, σπαρακτικός· ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον ὅλας τὰς ἀπειλὰς καὶ ὅλας τὰς βλασφημίας μέσα εἰς τὸν ἄγριον συριγμόν του. Ἐφαίνετο ἀντλῶν τὰς δυνάμεις του ἀπὸ τὸν ἀπέραντον ὁρίζοντα, ἐφαίνετο ἐρχόμενος διὰ νὰ φέρῃ τὴν μεταβολὴν καὶ τὴν ἐπανάστασιν.

Ἦτο μία μελωδία ἀγρία καὶ ἰσχυρὰ τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι συνέθεσεν ἡ χεὶρ ἑνὸς ὑπερφυσικοῦ συνθέτου καὶ ἡ ὁποία ἐπαίζετο ἀπὸ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Μελωδία ἡ ὁποία ἔδιδεν εἰς τὴν ψυχὴν ἓν βάπτισμα χάλυβος καὶ ἔδιδε δυνάμεις καὶ νεῦρα, ἡ ὁποία μετέφερεν εἰς τὸν ἄνθρωπον κάτι τι ἀπὸ τὴν πληθώραν αὐτὴν τῆς ζωῆς.

Ἠσθανόμην ὅτι ἔπνεε πρὸς ἐμὲ μία πνοὴ ζωῆς συγγχρόνως καὶ θανάτου, μία ὑπόσχεσις ἀναβλαστήσεως καὶ μία ἀπειλὴ καταστροφῆς, τὸ μέλλον τὸ ὡραῖον καὶ τὸ παρὸν τὸ ἐπικίνδυνον, ἡ ἐλπὶς τῆς ἀναβλαστήσεως καὶ ἡ θέα τῆς καταστρεπτικῆς θυέλλης.

Οὕτω ἐφαντάσθην πάντοτε τὴν ἀφύπνισιν πρὸς τὸ ὡραῖον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀδύνης καὶ διὰ τῆς ὀδύνης, μὲ μίαν δύναμιν σπαρακτικήν, μέσα εἰς ἕνα ἀνέκφραστον σπαραγμόν, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς καθίστᾳ ἀναισθήτους διὰ μιᾶς καὶ θὰ μᾶς ἔκαμνε νὰ ἴδωμεν ἔξαφνα μὲ ἕνα ἄλλο μάτι τὸν κόσμον, μὲ τὸ μάτι ποῦ δὲν θολώνουν τὰ δάκρυα καὶ δὲν σκοτίζουν τὰ πάθη, μὲ τὸ μάτι τοῦ καλλιτέχνου.

Καὶ ἠσθανόμην ὅτι ἐχανόμην ἐντελῶς μέσα εἰς τὴν σύγκρουσιν ἐκείνην τῶν στοιχείων. Τί ἦτο ἡ πνοή μου ἀπέναντι τῆς φοβερᾶς λαίλαπος, τί ἦτο ὁ σφυγμὸς τῆς χειρός μου μέσα εἰς τὴν ταραχὴν ἡ ὁποία συνεκλόνιζε τὴν φύσιν, τί ἦτο ὁ παλμὸς, ὁ τῆς καρδίας μου, μέσα εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην συναυλίαν; Μήπως μία πνοὴ τοῦ ἀνέμου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ καταρρίψῃ, μία ἰδιότροπος συνάντησις τῶν νεφῶν ἐκεῖ ἐπανω δὲν ἠδύνατο νὰ μὲ μεταβάλῃ εἰς τέφραν;

Καὶ ἐν τούτοις ἠσθανόμην μίαν παράδοξον δύναμιν μέσα μου. Καὶ ἐνόμιζον ὅτι κάτι τι ἀπὸ τὸν ἠλεκτρισμὸν τῆς ἀτμοσφαίρας διήρχετο διὰ τῶν φλεβῶν μου, ἐντός μου ἠσθανόμην φρίσσουσαν τὴν ἡμιβάρβαρον ψυχὴν τῶν ὀρεσιβίων προγόνων μου.

Εἶχε νυκτώσῃ πλέον ἐντελῶς. Ἡ βροχὴ ἐπιπτεν εἰς χειμάρρους, βροντώδης καὶ ἀπειλητικὸς ἠκούετο ὁ παφλασμὸς τοῦ καταρράκτου ὁ ὁποῖος κατέπιπτεν ἐκ τοῦ ὄρους. Καὶ αἴφνης μέσα εἰς τὴν ἀγρίαν ἐκείνην λαίλαπα ἐνεθυμήθην τὰ ἴα, τὰ ὁποῖα τὴν πρωΐαν μὲ εἶχον θέλξῃ τόσον πολύ Δὲν θὰ τὰ ἴδωμεν, ἐσκέφθην. Μικρὰ καὶ εὔθραυστα ὅπως εἶνε, θὰ τὰ παρέσυρε καὶ θὰ τὰ συνέτριψεν ἡ βροχή. Τὸ πρῶτον μειδίαμα τοῦ ἔαρος ἐχάθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς θυέλλης. Καὶ δὲν ἐνοῶ διατὶ ἠσθάνθην ἕνα ἠθικὸν σπαραγμόν, ὡς ἐὰν ἓν μέρος τῆς καρδίας μου ἀπέθνησκε μετ' αὐτῶν, ὡς ἐὰν ἐσβύνετο μέσα καμμία ὡραία ἐλπίς Τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ χάρις καὶ ἡ καλλονή των μὲ ἐνδιέφερε περισσότερον ἀπὸ τὴν πάλην τῶν στοιχείων, ἀπὸ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχον ἐγὼ ἡ ἰδία. Τὸ βαθὺ θέλγητρον τὸ ὁποῖον εἶχα αἰσθανθῇ τὴν πρωΐαν πλησίον των μὲ εἶχεν ἀδελφώσῃ μετ' αὐτῶν καὶ τώρα ἠσθανομην βαθὺν πόνον ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι δὲν θὰ τὰ ἐπανίδω.

Ἐνόμιζον ὅτι ἐχθρικαὶ πρὸς ἐμὲ ἔπνεον αἱ ἐαριναὶ πνοαί, ὅτι ἐναντίον μου κατέπιπτεν ὁ θορυβώδης χείμαρρος ὁ ὁποῖος ἤρχετο νὰ κατα στρέψῃ τὴν ἀθῶαν χαράν μου. Θὰ ἤθελα νὰ θυσιάσω κάτι τι προσφιλὲς διὰ νὰ σώσω τὰ ἴα. Ἴσως τὸ μᾶλλον ἀγαπημένον βιβίον μου ἢ τὴν ὡραιοτέραν κορδέλλαν μου. Μίαν ἑκατόμβην εἰς τοὺς ὠργισμένους θεοὺς τοῦ ἔαρος.

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε εἰς χρόνους προϊστορικοὺς ἐθυσίαζον ὅτι ἐκλεκτότερον εἶχον διὰ νὰ ἐξιλεώσωσι τὰς ὠργισμένας δυνάμεις τοῦ ἔαρος θὰ κατείχοντο ὑπὸ ἀναλόγων αἰσθημάτων. Ἐνόμιζον ὅτι οἱ θεοὶ τοὺς ἐμίσουν, ὅτι αὐτοὶ ἔρριπτον τὰ κύματα τοῦ χειμάρρου καὶ τὰς πέτρας τοῦ ὄρους μέσα εἰς τοὺς ἀγρούς των, ἐνόμιζον, ὅτι μέσα εἰς τὸν ἀπαίσιον κρότον τοῦ δάσους ἤθελον νὰ συντρίψωσι τὴν καρδίαν των. Καὶ τότε μέσα εἰς τὸ διπλοῦν σκότος τῆς τρομαγμένης καρδίας του καὶ τῆς χαμηλῆς καλύβης ὁ χωρικὸς του ἐλάμβανε τὴν κυρτὴν μάχαιραν διὰ νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του χάριν τῶν φοβερῶν ἀοράτων δυνάμεων. Ἀλλὰ τότε ἔντρομος ἐκ τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς προσεγγίσεως τοῦ θανάτου ἔθετε τὴν χεῖρα ἀσυνειδήτως μέσα εἰς τὸ θερμὸν καὶ βοστρυχῶδες δέρμα τοῦ κριοῦ. Καὶ τὸ ζῶον αὐτὸ τὸ ἀναπνέον εἰς τὸ σκοτος, τὸ ὄν αὐτὸ τὸ θερμὸν καὶ προσφιλὲς καὶ εἰς αὐτὸν τοσον οἰκεῖον, ἐφαίνετο ἓν μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἐνομιζεν ὅτι ἐθυσίαζεν ἓν μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του χάριν τῶν ὠργισμένων θεῶν τοῦ ἀέρος. Ἐνομιζεν ὅτι ὀλίγον ἀπὸ τὸ αἷμά του ἐχύνετο μαζὺ μὲ τὸ αἷμα τοῦ κριοῦ καὶ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἤλπιζε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εὐμένειαν τῶν θεῶν....

Ὅταν ἐξύπνησα τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ πρώτη φροντίς μου ἦτο νὰ μεταβῶ εἰς τὸ δάσος διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν θέσιν ὅπου τὴν προηγουμένην εἶχον ἴδῃ τὰ ἴα. Ὁ οὐρανὸς ἤστραπτε γλαυκὸς καὶ διαυγής, ἡ γῆ ἀνέδιδε βαρὺ καὶ ζωογόνον ἄρωμα, τὸ ἄρωμα τῶν ἐαρινῶν βροχῶν, τίποτε δὲν ἐδείκνυε τὴν φοβερὰν πάλην τῶν στοιχείων τῆς παρελθούσης νυκτὸς. Μόνον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ δάσος συνήντων τεμάχια θραυσθέντων κλάδων. Μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, ἔπρεπε νὰ θραυσθῇ πᾶν ὅ,τι δὲν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν διὰ τὸ μέλλον, ὅ,τι δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ὑποστῇ τὴν ὁρμητικὴν ἔφοδον τοῦ ἔαρος.

Καὶ αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς χλοης δροσερὰ καὶ ὡραῖα διέκρινα τὰ δύο ἴα, μειδιῶντα ὑπὸ τὴν πρωϊνὴν δροσον. Ἡ χάρις των εἶχεν ἀντισταθῇ ἐκεῖ ὅπου τοσαι δυνάμεις εἶχον ὑποκύψῃ. Οἱ ὠργισμένοι θεοὶ τοῦ ἔαρος εἶχον φεισθῇ τῆς καλλονῆς των.

Λειψία, τὴν ἄνοιξιν τοῦ *1908*.

Καλλιρρόη Ἀδαμιάδου

ΑΡΧΑΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἄνοιξε ὁ τάφος κ' ἔλαμψε σὰν ἥλιος τὸ χρυσάφι,
Καμαρωμένοι οἱ θώρακες, σεμνὰ τὰ δαχτυλίδια,
Ἴδια στολίδια τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τὰ ἴδια.
Μιὰ προσωπίδα μέσα σας χαμογελάει, ὦ τάφοι!

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα)

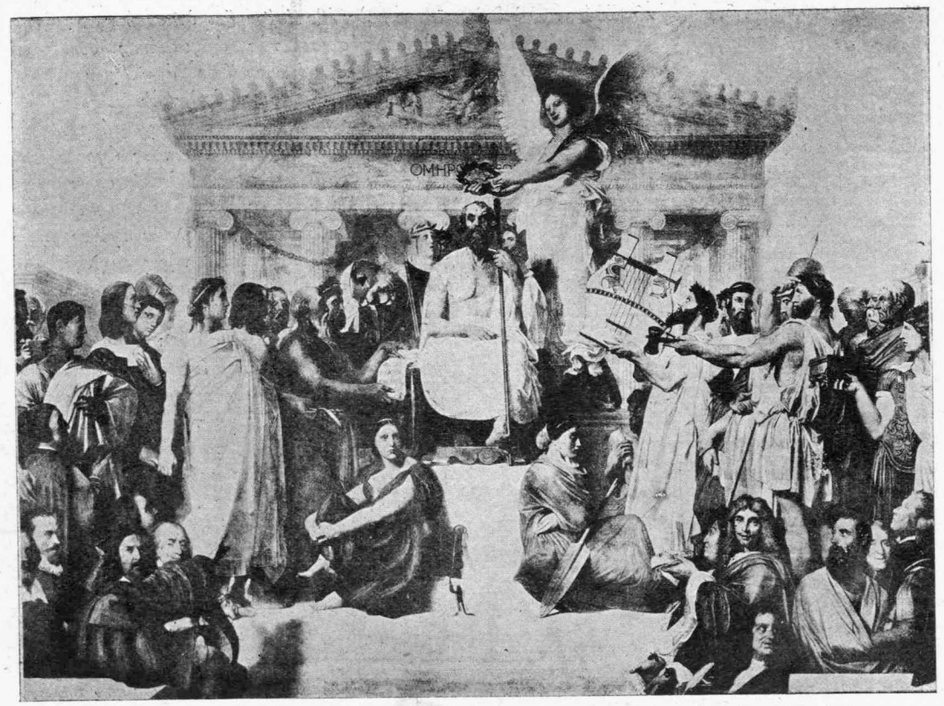

Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΥΛΙΝ *τοῦ Σοφοκλέους. Ὁ Περικλῆς εἰσέρχεται πρῶτος εἰς τὸν ἀνθῶνα, ὁ ὁποῖος ἐξέχει τῆς οἰκοδομῆς καὶ στηρίζεται εἰς κιονοστοιχίαν ρυθμοῦ ἐντελῶς Ἰωνικοῦ. Ἄνθη τῆς Ἀττικῆς χλωρίδος, καὶ φυτὰ τῶν τροπικῶν στολίζουν τὴν μεγάλην αἴθουσαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ πόλις ὅλη φαίνεται θαυμασίως ὡραία, μὲ τὰς οἰκοδομάς της καὶ τὰ μνημεῖα τὰ ὑπέρλαμπρα καὶ τὴν Ἀκρόπολιν λάμπουσαν εἰς χρυσὸν καὶ λευκότητα Πεντελικοῦ μαρμάρου. Ὁ Σοφοκλῆς μὲ τὴν πινακίδα εἰς τὰ γόνατα, γράφει στίχους, ἐνῷ ὁ Περικλῆς εἰσέρχεται μὲ βήματα ἐλαφρά).*

(Σοφοκλῆς, στρεφόμενος ἀποτόμως). Καλῶς ἦλθες, μεγάλε φίλε. Ποία ἔκπληξις καὶ ποία χαρά, ὅτι ὁ πρῶτος τῶν Ἀθηναίων ἀνδρῶν καὶ ὁ κάλλιστος φίλος μου μ' ἐνθυμήθη εἰς τὸ ἐρημητήριόν μου.

(Περικλῆς σφίγγων τὸ χέρι τοῦ φίλου του). Χαῖρε, ὦ φίλε. Ἔρχομαι πρὸς ἐσέ, ὡς πρὸς θεὸν σωτῆρα· φεύγω τὸν θόρυβον καὶ τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰς συκοφαντίας καὶ τὰς ὕβρεις τῶν πολιτικῶν μου ἐχθρῶν, διὰ νὰ περάσω ἐδῶ μίαν ἡμέραν εὐτυχίας πλησίον εἰς τὸν εὐτυχέστατον φίλον μου.

Σοφοκλῆς. Καὶ ἡ καλὴ Ἀσπασία δὲν ἠθέλησε νὰ σὲ συνοδεύσῃ καὶ νὰ ἐνθυμηθῇ ἡμέρας ἔρωτος καὶ χαρᾶς. . . . .

Περικλῆς. Ἡ ζέστη ἦτο πνιγηρὰ σήμερον καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν κόπον τῆς μεταβάσεώς της ἕως ἐδῶ.

Σοφοκλῆς. Κρῖμα ὅτι ἐλησμόνησεν ὅτι ὁ ἔρως εἶναι πάντοτε κρυμμένος ὀπίσω ἀπὸ τὰ θαλερὰ φυλλώματα τοῦ κήπου μου, καὶ ὅτι ἐδῶ τῆς ἐχάρισε τὰς ὡραιοτέρας στιγμὰς τῆς εὐτυχίας της.

Περικλῆς. Καὶ τῆς ἀεργίας της.

Σοφοκλῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀεργία εἶναι εὐτυχία μὲ τὰ κυνικὰ αὐτὰ καύματα.

Περικλῆς. Ἀλλὰ σὺ εἰργάζεσο, φίλε μου, ὅταν εἰσῆλθα, τίς οἶδε εἰς ποῖον ἀριστούργημα τέχνης;

Σοφοκλῆς. Εἶνε λοιπὸν καὶ ἡ ποίησις ἐργασία; Ἐγὼ τὸ ἀγνοῶ, φίλε. Διότι ἡ σκέψις ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα μου σφυρηλατημένη εἰς ἔντεχνον στῖχον. Τὸ φῶς, τὸ ὡραῖον καὶ διαυγὲς αὐτὸ φῶς τοῦ Ἀττικοῦ ὁρίζοντος εἰσ-

Η ΗΧΩ

δύει εἰς τὴν ψυχήν μου ὡς μουσικὴ γλυκεῖα καὶ ἁρμονικὴ ῥθόγγων. Καὶ αἱ γραμμαὶ αἱ θαυμάσιαι αὐταὶ διὰ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν μαλακότητά των γραμμαὶ τῶν βουνῶν μας, ἐμψυχόνουν τὰς εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦ αἰθέρος ἀναπτερόνουν τὴν φαντασίαν μου. Τί ὡραῖος καὶ μεγάλος διδάσκαλος ὁ Ἑλληνικὸς οὐρανός, ἡ φύσις μας ἡ αἰωνίως ὡραία καὶ αἰωνίως γελαστή.

(Εἰσέρχεται ἡ Ἀσπασία μὲ ἔνδυμα κιθαριστοῦ. Ὁ Περικλῆς ἔκπληκτος γελᾶ, ἐνῷ ὁ Σοφοκλῆς τρέχει πρὸς αὐτὴν ἐνθουσιασμενος).

Ἀσπασία. Ἤθελα νὰ ζήσω μερικὰς ἀκόμη στιγμὰς τοῦ παρελθόντος εἰς τὴν ἔπαυλίν σου, φίλε, καὶ νὰ ἐνθυμηθῶ τὴν ὡραίαν ἐποχήν, ὅπου ὁ Περικλῆς μὲ ἠγάπα, ὄχι ὡς σύζυγον, ἀλλὰ ὡς ἀγαπητὴν καὶ ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας του. Ἤθελα νὰ γίνω πάλιν ὁ μικρὸς κιθαριστής, ὁ ὁποῖος ἔψαλλε μαζύ σου ὡραῖα ἄσματα εἰς τὴν νεότητα καὶ εἰς τὸν ἔρωτα

Σοφοκλῆς. Ἐνθυμοῦμαι ἐγὼ πάντοτε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διότι ἀπὸ τότε ἡ ζωὴ καὶ αἱ συνήθειαί μου μετεβλήθησαν. Ἀπὸ τότε ὁ κῆπος μου ὁ ἀφημένος εἰς τὴν φύσιν, ἐκαλλιεργήθη καὶ ἡ κηπουρικὴ τέχνη ἔκαμεν ἐδῶ θαύματα παραδείσου. Ἀπὸ τότε ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας μου μετεβλήθη, καὶ δὲν κλαίω πλέον ὅταν εἰς τὰς πινακίδας χαράσσω στίχους, ἀλλὰ χαίρω καὶ γελῶ καὶ εἶμαι εὔθυμος. Ὅπου εἰσῆλθεν ὁ μικρὸς κιθαριστής, ἀφῆκεν ὀπίσω του φῶς καὶ ὡραιότητα. Καὶ ὅπου σήμερον εἰσέρχεται ἡ νέα σύζυγος τοῦ Περικλέους σκορπίζει εὐτυχίαν καὶ θρίαμβον.

Ἀσπασία σκεπτική. Ὁ Μιλήσιος κιθαριστὴς ἦτο τότε πολὺ εὐτυχέστερος ἀπὸ τὴν σημερινὴν σύζυγον τοῦ ἐπιφανεστέρου ἀνδρὸς τῶν Ἀθηνῶν. Τότε εἶχα νὰ ἀμύνωμαι κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῆς Τελεσίππης μόνον, ἐνῷ τώρα. . .

Περικλῆς. Εἶσαι ἡ δόξα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ ἰδική μου ὑπερηφάνεια, ὦ φίλη· εἶσαι ἡ ἐλευθέρα σύζυγος, ἡ μόνη καὶ ἡ πρώτη τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία λαμβάνει μέρος ἐπίσημον εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ ἀνδρὸς ζωὴν καὶ μὲ τὰ πάλλευκα αὐτά χεράκια διευθύνει τὴν ἐνδοξοτέραν πόλιν τοῦ κόσμου.

Ἀσπασία. Λέγεις πολὺ συχνὰ τοῦτο, ὦ φίλε. Φαίνεσαι ὡς νὰ θεωρῇς μεγάλην πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίαν τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλ' ὁ γάμος χωρὶς ἐλευθερίαν εἶναι δουλεία καὶ οἱ δοῦλοι δὲν αἰσθάνονται ποτὲ ἔρωτα πρὸς τοὺς κυρίους των.

Σοφοκλῆς. Ἡ Ἀσπασία ἔχει δίκαιον, ὦ φίλε.

Ἀσπασία. Καὶ ἐδῶ εἰς τὴν ἔπαυλιν αὐτὴν ἐτέθησαν οἱ ὅροι τῆς κοινῆς μας ζωῆς, ὅταν διεπραγματεύεσο ἀκόμη τὸν γάμον τῆς κακῆς Τελεσίππης μὲ τὸν ἄρχοντα βασιλέα. Ἐνθυμεῖσκι τί σοῦ εἶπα, ὅταν ὁ Σωκράτης μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὴν ἀπόφασιν τῆς συζύγου σου, νὰ σὲ ἀφήσῃ ἐλεύθερον καὶ νὰ δεχθῇ ὡς σύζυγον, ἐκεῖνον ὅστις θὰ τὴν ὠνόμαζε βασίλισσαν.

Περικλῆς. Ὅτι ἐπεριφρονοῦσες τοὺς γάμους τῶν Ἀθηναίων καὶ ὅτι μοὶ προσφέρῃς μόνον τὴν καρδιά σου, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα σου καὶ τὴν ἐνεργητικότιτα τῆς ψυχῆς σου θὰ διαθέτῃς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῆς πόλεως καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν.

Σοφοκλῆς. Καὶ ἐτηρήσατε καὶ οἱ δύο τὰς ἀποφάσεις σας πρὸς κοινὸν καλόν, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος. Καὶ τώρα ἔλθετε, ὦ φίλοι. Ἀφήσατε τὰ σοβαρὰ καὶ τὰ μελαγχολικὰ καὶ ἀκολουθήσατέ με. Ἔχω νὰ σᾶς δείξω νέα καὶ ὡραῖα πράγματα.

Ἀσπασία. Τὰς θαυμασίας εἰκόνας, τὰς ὁποίας ἄγνωστος θαυμαστὴς σοῦ ἀπέστειλε. Γίνεται λόγος εἰς ὅλην τὴν πόλιν διὰ τὰ ὡραῖα αὐτὰ ἔργα.

Περικλῆς (μειδιῶν μὲ πονηρίαν.) Ἀλλὰ ποίαν ἐκ τῶν δύο προτιμᾶς. Τὴν ἀποθέωσιν τοῦ Ὁμήρου ἢ τὴν Ἠχώ, ἔργον λεπτῆς ὑψηλῆς τέχνης, τόσον, ὥστε νὰ θεωρῆται ἀντίγραφον ἔργου τοῦ Φειδίου.

Σοφοκλῆς. Καὶ πῶς γνωρίζεις σύ, φίλε, τὰ ἔργα αὐτά, χωρὶς νὰ τὰ ἰδῇς ἀκόμη; Ὤ! Τώρα ἀρχίζω νὰ ὑποπτευώμαι τὸν ἄγνωστον δωρητὴν (κτυπᾷ μὲ τὸ χέρι τὸ μέτωπον). Πῶς νὰ μὴν ὑποθέσω ὅτι μόνον σὺ θὰ μοῦ προσέφερες τοιαύτης ἀξίας δῶρα καὶ μόνη ἡ Ἀσπασία θὰ τὰ ἐνέπνεε.

Ἀσπασία. Καὶ ἔπειτα λέγουν ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν ἠμποροῦν νὰ κρατήσουν τίποτε μυστικόν. Ἀλλ' ἀφοῦ ὁ πρῶτος Ἕλλην πολίτης κρύπτει τόσον ὀλίγον τὰς σκέψεις του. . . . .

Περικλῆς. Ὅταν πρόκειται μόνον νὰ συντελέσῃ, ὅπως αὐξήσῃ ὁ θαυμασμὸς τῶν ἄλλων, διὰ τὴν καλαισθησίαν σου. Διότι αὐτὴ σοῦ ἔστειλε τὰς εἰκόνας καὶ ὄχι ἐγώ.

Ναυσικᾶ ἡ φιλάρχαιος.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ἐδῶ γεραϊδοφίλημα τὸ κάθε κυματάκι,
Ἀρχαῖοι θεοὶ στὶς θαλασσες περνοῦν τὶς στοιχειωμένες,
Κ' ἐγώ, φτωχὸ ναυτόπουλο θυμᾶμ' ἕνα νησάκι
Μὲ τὶς χλωμές του Παναγιὲς καὶ τὶς δειλὲς παρθένες.

ΑΚΟΥΑΡΕΛΑ

Μπόρα δροσάτη τοῦ Μαΐου, μὲ τὸ τρελλὸ χαλάζι,
Εἶν' ἡ βροντή σου χάϊδεμα κ' ἡ ἀστραπή σου κάζι ..
Καὶ τὰ λευκὰ σπιτόπουλα. στὸν ἔρμο γιαλὸν ὄξω,
Ὁ Μάης μ' ἕνα οὐράνιο τὰ σιεφανόνει τόξο.

Ἀπὸ τὴν Παγὰ Λαλέουσα τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ
ΕΝ ΤΗ ΕΞΕΛΙΞΕΙ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Β'.

ΔΣ ΕΞΕΤΑΣΩΜΕΝ ἤδη τὸ πρῶτον τῶν στοιχείων τούτων, τὸ ἔχον ὡς βάσιν τὸ Σχῆμα.

Ἡ μεταμόρφωσις τῆς ἱερογλυφίας διὰ τῶν γενεῶν, τὰς ὁποίας ὡδήγησε τὸ ὁρμέμφυτον τοῦ ὡραίου, ἀποτελεῖ τὴν ἱστορίαν τῆς Ζωγραφικῆς. Αἱ διάφοροι φάσεις τῆς ζωγραφικῆς ἐξελίξεως φαίνονται ἀκολουθοῦσαι τὴν πορείαν τῶν τῆς φύσεως δημιουργημάτων.

Ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν αἰώνων, ἡ ποίησις ἀνέρχεται ἀλληλοδιαδόχως τὰς βαθμίδας τοῦ θρησκευτικοῦ ὕμνου, τῆς ἐποποιΐας, τοῦ δράματος, τῆς κωμωδίας. Οἱ λαοὶ ἔψαλλον ἐν ἀρχῇ τοὺς θεούς των, εἶτα τὰ ἴδια αὐτῶν κατορθώματα. Ἡ μετάβασις ἐγένετο διὰ τῶν ἡρώων, κολοσσῶν ἁμιλλωμένων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ ἥρωες συναντῶνται μετὰ τῶν πολεμιστῶν εἰς τὴν ᾠδήν, τῆς ὁποίας ἡ ἐποποιΐα εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα ἔκφρασις καὶ ἀφανίζονται μόνον εἰς τὸ δρᾶμα. Ἐν τῷ δράματι ὁ ἄνθρωπος ἀρχεται σχεδιαγραφῶν τὴν ἀτομικότητά του, δηλαδὴ ἀφίνει νὰ διαφαίνωνται αἱ ἀληθεῖς διαστάσεις αὐτοῦ διὰ τῶν ἐπισήμων σχημάτων, τὰ ὁποῖα περιβάλλεται. Ἡ κωμῳδία τέλος παριστᾶ αὐτὸν γυμνόν, σχίζει τοὺς πέπλους καὶ διηγεῖται τὰς ἀδυναμίας του.

Τοιαύτη καὶ ἡ πορεία τῆς ζωγραφικῆς. Τὰ πρῶτα αὐτῆς δοκίμια εἰσὶν ἄμορφα καὶ ἀφιεροῦνται εἰς τὰς μυθολογικὰς συλλήψεις· μάρτυρες τὰ εἰς τὰς αὐγὰς ὅλων τῶν πολιτισμῶν συναντώμενα τερατώδη εἴδωλα, προϊόντα πεφοβισμένης φαντασίας διαβλεπούσης παντοχοῦ ἀπειλητικὰ φάσματα. Θεοὶ—Τίγρεις, Θεοὶ—Πίθηκοι, Θεοὶ—Ἰχθεῖς, πνεύματα κακοποιά, τὸ ἄσχημον, τὸ φρικῶδες ὑπὸ τὰς μᾶλλον ἀπεχθεῖς αὐτοῦ ὄψεις, ἰδοὺ ἡ αἰσθητικὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Δέον ν' ἀνέλθῃ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἵνα ἡ τέχνη δυνηθῇ ν' ἀπαλλάξῃ τὸν τύπον της ἐκ τοῦ χάους τῶν πυρετωδῶν τούτων ὀπτασιῶν, τῶν πανθεϊστικῶν τούτων ἐφιαλτῶν. Ἐφεξῆς κάτοχος τοῦ προτύπου θὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς νόμους, οἵτινες προϊστανται τῆς ἰσορροπίας τῶν ἀναλογιῶν, τῆς γεωμετρίας τῶν σκιῶν, τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ χρώματος, τῶν στοιχείων τῆς προοπτικῆς, θὰ καταστῇ ἐν μιᾷ λέξει ἀλληλοδιαδόχως κύριος τῶν στερρῶν θεμελίων τῆς Ζωγραφικῆς—Τέχνης.

Ζωγραφικὴ καὶ ποίησις, πλαστικὴ καὶ ἄλγεβρα, ἔναρθρος λόγος καὶ γραφὴ εἶναι ἁπλῶς κατὰ συνθήκην σημεῖα, σχεδιαγραφοῦντα ἕκαστον κατὰ διάφορον τρόπον μίαν γωνίαν τοῦ ἀπεράντου πίνακος τοῦ ἐξελισσομένου, πρὸ ἡμῶν καὶ ἐγκατοπριζομένου ἐν ἡμῖν.

Ἡ ζωγραφικὴ εἶναι ἡ διὰ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ χρώματος ἀναπαράστασις τῆς φύσεως πλαισιουμένη ἀπὸ τὴν μαγικὴν ἀνταύγειαν τῆς Τέχνης.

Καὶ ὅμως παρὰ τὰ γοητευτικὰ ταῦτα προσόντα ἡ ζωγραφικὴ λίαν ἀνωμάλως ἀνεπτύχθη εἰς τὰ διάφορα τοῦ πολιτισμοῦ κέντρα. Ὁ Ἰνδὸς ἐσταμάτησεν εἰς τὰ τερατώδη εἴδωλά του, ἡ Κίνα εἰς τὰς ἄνευ προοπτικῆς εἰκόνας της, ἡ Αἴγυπτος εἰς τὴν γρανιτώδη ἀκαμψίαν, ἣν παρουσιάζουσι τὰ πρόσωπα τὰ κοσμοῦντα τοὺς τοίχους τῶν Φαραωνικῶν τάφων. Ἡ ἀκινησία ἦτο νόμος τῆς Τέχνης ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι τὸ ἄκαμπτον τῶν θεσμῶν ἀντεκλᾶτο ἐν τῇ ἀκινησίᾳ τῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν εἰκόνων.

Ἄλλοι λαοὶ ὀλιγώτερον πεπροικισμένοι οὐδὲ τὴν ἱερογλυφικὴν περίοδον ἐγνώρισαν. Οἱ Ἰουδαῖοι, τοὺς ὁποίους ἡ φιλολογία καὶ ἡ ἱστορία ἀναγνωρίζει ὡς τὴν ὁμάδα τὴν μᾶλλον πλησιάζουσαν πρὸς τὴν τῶν ἀρίων οἰκογένειαν ἔμειναν παντελῶς ξένοι. Ἡ φρίκη αὐτῶν πρὸς τὸ σύμβολον ἐξηγεῖ τὴν ἀτέλειαν ἢ τὴν λήθην ταύτην. Παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ὅλαι αἱ ζωτικαὶ δυνάμεις συνεννοοῦνται εἰς ἓν βαθὺ αἴσθημα τὸ τῆς θρησκείας, τὸ ὁποῖον συνταυτίζεται μὲ τὸν βίον τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου λαοῦ καὶ ὁμιλεῖ διὰ τοῦ στόματος τῶν προφητῶν του. Πρὶν ἢ ἀνατείλῃ ἡ πλαστικὴ ἐν Ἰουδαίᾳ, κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον κατεδίκαζε τὴν εἰδωλολατρείαν. Οἱ προφῆται ἀπηγόρευον τὰ ὁμοιώματα τῶν ψευδῶν θεῶν καὶ ἡ γλυπτικὴ κατεδικάσθη εἰς τὸν Δεκάλογον Ἀλλ' ἡ ἀμέλεια τῆς μιᾶς τέχνης ἐπιφέρει κατ' ἀνάγκην τὴν παρακμὴν τῶν ἄλλων. Εἰς χώραν καταδικάζουσαν τὴν γλυπτικήν, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀκμάσῃ. Τὸ μόνον ἀρχιτεκτονικὸν μνημεῖον τῶν Ἰουδαίων, ὁ τύπος τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκριθῇ πρὸς τοὺς ναοὺς τοῦ Καρνὰκ καὶ τοῦ Λούκθορ, ἡ τέχνη, ἥτις παρήγαγε τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο στερεῖται τῆς δυνάμεως καὶ πρωτοτυπίας τῆς Αἰγυπτιακῆς, Ἀσσυριακῆς καὶ Ἑλληνικῆς Τέχνης.

Ὡς ἡ ποίησις οὕτω καὶ ἡ τέχνη εἶναι ὁ κλῆρος, τὸ προνόμιον τῶν εὐγενῶν φυλῶν. Οὕτως ἐξηγοῦνται αἱ ἀνίσχυροι προσπάθειαι λαῶν τι-

νων πρός ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἱερογλυφικῶν σπαργάνων. Ἀλλ' αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις τῆς φυλῆς δὲν ἀρκοῦσι μόναι πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς τέχνης, ἥτις ἀνθεῖ ὑπὸ τὴν ἐλευθέραν μόνον βλάστησιν ὅλων τῶν δραστικῶν δυνάμεων τῆς ἡμετέρας φύσεως. Εἰς τὴν ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἤντλησεν ἡ ὑπέροχος Τέχνη τὸ μυστικὸν τῶν ἐμπνεύσεών της.

Ἐάν τις παραβάλλῃ τὸν Αἰγυπτιακὸν πρὸς τὸν Ἰνδικὸν πολιτισμὸν ἀνενδοιάστως ἀναγνωρίζει ἐν Αἰγύπτῳ τὴν πρόοδον τῆς ἀτομικότητος· ἐν ἀρχῇ ἡ θεότης λατρεύεται κυρίως ὑπὸ τὴν μορφὴν ὑπαρχόντων ζῴων, μετ' ὀλίγον δὲ ὁ κατ' ἐξοχὴν αὐτῆς τύπος, τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ἀνατέλλει διὰ τοῦ ἐμβλήματος τῆς Σφιγγός, ἥτις εἶνε τὸ ζωτανὸν σύμβολον τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ, ἐιῷ ὁ Πανθεϊσμὸς εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα τοῦ Ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ ἀρχή, τὸ σημεῖον ἐν ᾧ ὅλαι αἱ θρησκευτικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ τῶν Ἰνδιῶν αἱρέσεις ἑνοῦνται συνταυτιζόμεναι. Ὁ Βράμας δὲν εἶναι μόνον ὁ πλάστης τοῦ κόσμου, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ κόσμος, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ποιητοῦ, πλάττων καὶ καταστρέφων τὸν κόσμον πλάττει καὶ καταστρέφει ἑαυτόν. Τὰ ὄρη εἶναι τὰ ὀστᾶ του, οἱ ποταμοὶ αἱ φλέβες του, ἡ πνοή του ὁ ἄνεμος, ἡ ὅρασίς του ὁ ἥλιος. Ὁ μέγας Ἡρόδοτος ἀπορεῖ πῶς οἱ θεοὶ τῆς Ἀσίας δὲν εἶναι ἀ ν θ ρ ω π ο φ υ ε ῖ ς ὡς ἐκεῖνοι τῆς Ἑλλάδος « Ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς καθάπερ οἱ Ἕλληνες εἶναι», ὡσὰν νὰ ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτόν ἡ ὑπερφυΐα του, ὅτι εἰς τὴν διαφορὰν ταύτην ἐνυπάρχει ὅλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο τούτων πολιτισμῶν, ὧν τοῦ μὲν βάσις εἶναι τὸ ἐγώ, τοῦ δὲ ὁ πανθεϊσμός.

Ἀλλ' ἡ Τέχνη δὲν δύναται νὰ ψευσθῇ. Ἐάν τις παρατηρήσῃ πλησιέστερον τὴν αἰγυπτιακὴν Τέχνην, ἀναγνωρίζει ἐν αὐτῇ τὸ ἐγὼ ἀναχαιτιζόμενον, ὡσεὶ ἐκπεπληγμένον ἀπὸ τὴν γενομένην πρόοδον, ὡσεὶ αἰσθανόμενον τὴν ἀκράτητον ὤθησιν ἀγνώστου τινὸς δυνάμεως ῥίπτεται κατὰ γῆς διὰ νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ὁρμήν της, διότι τὸ ἐγὼ προτιμᾷ κατ' ἐξοχὴν τοὺς τόπους ἐκείνους ὅπου ἡ παράδοσις καὶ ἡ αὐθεντία παρεμβάλλουν ὀλιγώτερα ἐμπόδια εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ὀνείρων του Ἐν τῇ ζωγραφικῇ καθὼς καὶ ἐν τῇ γλυπτικῇ τῶν Αἰγυπτίων, τὸ ὁμοιότυπον τῶν μορφῶν, τὸ ἀτελὲς τῶν κινήσεων καὶ ὅταν ἔτι παριστῶσι βιαίας πράξεις ἀποκαλύπτει λαὸν δοῦλον εἰς τὴν θεοκρατίαν. Αἱ γιγαντώδεις μορφαὶ αἱ περιεσφιγμέναι ἐντὸς στενοῦ μανδύου σταυρόνουσι τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς αἰώνιον ἀκινησίαν. Ἀλλ' ἡ προδευτικὴ κίνησις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀδύνατον ν' ἀναχαιτισθῇ. Οὐδεμία δύναμις θ' ἀποβῇ ποτὲ ἱκανὴ νὰ πνίξῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἐλευθερίαν. Ἡ Ἑλλάς, γῆ παρθένος εἰσέτι, ὄνομα ἄγνωστον εἰς τὴν ἱστορίαν παρέσχεν ἑαυτὴν κατάλληλον ἔδαφος πρὸς ἀπελευθέρωσιν καὶ θρίαμβον τοῦ ἐγώ. Ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξεν ὁ τόπος ὅπου ὁ Ὗρος ἀληθῶς ἐπραγματοποίησε τὴν κατὰ τοῦ Τυφῶνος ἐκδίκησιν. Κάτω ἀπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος «τὸν οὐραιόν, τὸν ὁποῖον ἤνοιγον αἱ Ὧραι καὶ ἐφώτιζε μὲ τὸ ἅρμα της ἡ Ἠὼς·» ἐβλάστησαν, ἄνθισαν τὰ ὑψηλότερα τὰ μελῳδικώτερα τῶν ἰδανικῶν· ἐδῶ εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἑλικῶνος ἔπνευσαν αἱ μεγάλαι τῆς Τέχνης πνοαί, ἐδῶ τὸ πρῶτον ἐγεννήθησαν αἱ ἱεραὶ φρικιάσεις τῶν ὡραίων γραμμῶν, τῶν ὡραίων σχημάτων, τῶν ὡραίων στάσεων, τῶν ὡραίων κινήσεων, τῆς ἐξιδανικευμένης Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Ἀληθῶς ἡ Ἑλληνικὴ Χερσόννησος φαίνεται ὡσεὶ ἐπὶ τούτῳ ἀποχωρισθεῖσα τῆς Εὐρώπης καὶ προβαίνουσα πρὸς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ τείνῃ, οὕτως εἰπεῖν, χεῖρα εἰς τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν. Καὶ ὄντως, ὁσάκις τὸ πνεῦμα ἠσθάνθη ἑαυτὸ ἐξηντλημένον ἀπὸ τὰς νίκας του προσέφυγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ ν' ἀνάψῃ τὴν εἰς τὰς χεῖρας του ἐσβεσμένην δᾷδα. Καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες, οἵτινες διὰ τῶν ὀνομάτων των ἀνοίγουν ἕκαστος νέαν εἰς τὴν ἱστορίαν ἐποχὴν—ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πλάτων—προσῆλθον νὰ ἐμπνευσθῶσιν εἰς τοὺς ναοὺς τῆς Αἰγύπτου, ἦλθον νὰ μελετήσωσι τὰ Αἰγύπτια, ἦλθον νὰ συνομιλήσωσι μετὰ τῆς Σφιγγὸς εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου καὶ ἀπὸ τὸ στόμα αὐτῆς ν' ἀκούσωσι τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου αἰνίγματος «*Il valame degli versi strani*» κατὰ τὸν Ἰταλὸν ποιητήν. Καθὼς ὁ Ἀνταῖος ἐγγίζων τὴν γῆν ἀνελάμβανε νέας δυνάμεις διὰ ν' ἀγωνισθῇ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, οὕτω καὶ ὁ πολιτισμὸς ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην ν' ἀσπασθῇ τὸ πάτριον αὐτοῦ ἔδαφος, καθότι προσήγγιζεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν θὰ ἐχρειάζετο ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διὰ νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον.

Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου

Ο ΓΛΑΡΟΣ

Θλιμμένος εἶνε ὁ οὐρανὸς καὶ σιγοψιχαλίζει
Κ' ἡ ἀμμουδιά, χαρούμενη, φορεῖ λευκὸ στεφάνι.
Ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς ἡ λύπη δὲν σ' ἀγγίζει.
Γλάρε μὲ τὰ λευκὰ φτερά. Τάχα ἡ χαρὰ σὲ φτάνει;

ΕΡΗΜΙΑ

Παπάκια, ποὺ σβυνόσαστε στὸ πέλαγο, ἕνα-ἕνα,
Κάτι μοῦ παίρνετε μαζὶ στὰ ἔρημα τὰ ξένα.
Μὰ ἐσεῖς, ὁποῦ γυρίζετε μὲ τῆς νοτιᾶς τὰ κύματα,
Μηδὲ ψυχὲς μοῦ φέρνετε, μηδὲ καὶ χαιρετίσματα.

Ἀπὸ την Παγὰ Λαλέουσα τοῦ κ. Π. Νιρβάνα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ

ΔΕΝ ΠΗΓΑΙΝΩ *σοῦ λέω, δὲν πηγαίνω! μοῦ κάνει κακό!...*

— *Πήγαινε καϋμένη καὶ σήμερα... βλέπεις πῶς θὰ πάω ν' ἀλέσω!...*

Πρώτην φοράν, φωναὶ ἀνδρικαὶ καὶ γυναικεῖαι ἐκ περιτροπῆς, ἐξήρχοντο τόσον ἔντονοι καὶ τεταραγμέναι, ὡσεὶ συγκρουόμεναι μεταξύ των, ἀπὸ τοῦ οἰκίσκου τοῦ Μελοπούλου. Ἀπὸ τριῶν ἤδη μηνῶν ὅτε ἐτέλεσε τοὺς γάμους του ὁ οἰκοδεσπότης, δὲν ἀντήχει ἄλλο ἐντὸς αὐτοῦ παρὰ τραγούδια εὔθυμα καὶ γέλωτες παρατεταμένοι, τονίζοντες εἰς κλίμακα ὑπερνέφελον τὴν εὐτυχίαν τοῦ νεαροῦ ἀνδρογύνου καὶ ψίθυροι φιλημάτων, ὡς εἰς καμμίαν φωλεὰν τρυγόνων. Οἱ φλεγματικοὶ κάτοικοι τοῦ μικροῦ χωρίου καθ' ἑσπέραν, ἐνῷ ἐχασμῶντο ταινόμενοι ἵν' ἀποτινάξωσι τὸν κόπον τῆς ἡμέρας οἱ ἄνδρες κ' ἐθορύβουν αἱ γυναῖκες, εἰς τὰ οἰκιακὰ ἔργα ἀσχολούμεναι ἢ ἐκλαυθμήριζον τὰ παιδία καὶ ὑλάκτουν οἱ σκύλοι. ἀκούοντες αὐτοὺς ἐκίνουν τὴν κεφαλὴν μ' ἔκφρασιν σοβαρᾶς δυσπιστίας. Ἡ χαρὰ ἐκείνη ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς παρατονία, χαρὰ μὴ ἔχουσα τὴν θέσιν της ἐκεῖ, μέσῳ τῆς σιγηλῆς ἐρημίας τοῦ χωριδίου καὶ τοῦ πλήθους ἐκείνου, τοῦ μὴ γνωρίζοντος ἄλλο ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, τὴν βαρεῖαν ἐργασίαν τῶν ἀγρῶν. Ἐσκέπτοντο δὲ ὅτι πολὺ ταχέως θὰ ἔπαυε καὶ τὴν παρωμοίαζον πρὸς τὴν τύχην τοῦ χωριδίου των, τοῦ ὁποίου ἡ ζωηρότης διαρκεῖ ὅσον καὶ ἡ πανήγυρίς του—ἐπὶ μίαν μόνην ἡμέραν κατὰ τὴν πέμπτην Νοεμβρίου Γίνεται ἀναστάτωσις ὅλων τότε χάριν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μέρος τῆς χειρὸς τοῦ ὁποίου διατηρεῖται ἀνέπαφον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωριδίου· ἀκούονται τύμπανα καὶ χοροὶ καὶ πολλοὶ προσκυνηταὶ συνέρχονται ἄλλοθεν καὶ τοῦτο μέχρι τῆς νυκτός, ὅτε τὰ πάντα παύουν εἰς τελείαν χαλάρωσιν καὶ ἀνίαν. Οὕτω θὰ συνέβαινε, ἔλεγον, καὶ εἰς τὸ ἀνδρόγυνον ἤδη· θὰ ἐβαρύνετο μόνον του αὐτὴν πὴν τρελλὴν εὐθυμίαν, τὴν θορυβώδη χαράν, ἡ ὁποία νομίζει τις ὅτι δὲν γίνεται παρὰ διὰ νὰ ἀκούηται καὶ μόνον· θὰ ἔκυπτε δὲ ταχέως ὁ τράχηλος εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ θὰ συνωφρυοῦτο τὸ μέτωπον εἰς τὴν σκέψιν, ὅπως συνέβη καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἄλλοτε... Καὶ τώρα ἂν ἤκουον τὰς διαμειβομένας φωνάς, θὰ ἐπίστευον ὅτι ἐπηλήθευσαν αἱ ἐλπίδες των, καὶ πολὺ ταχέως μάλιστα ἀπ' ὅ,τι προσεδόκων καὶ θὰ ἐμειδίων χαιρεκάκως. Διότι ἡ χαρὰ τῶν ἄλλων ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀνεξάρτητος, μᾶς κουράζει καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ παύσῃ μίαν ὥραν ἀρχήτερα, βιαζόμενοι νὰ κατατάξωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἡμᾶς σειράν, ὡς ἡ κολωβὴ ἀλώπηξ τοῦ μύθου.

Δὲν ἐπέτυχον ὅμως αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν οἱ χωρικοί. Τὸ χωρίδιον Τρουμπὲ ἦτο ἔρημον τόρα. Οἱ εὐάριθμοι οἰκίσκοι του, ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπὶ χαμηλῆς λοφοσειρᾶς διεσκορπισμένοι, εἶχον τὰς θύρας ὅλας σφαλισμένας καὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ παράθυρά των ἐφαίνετο ἐντὸς τὸ σκοτος καὶ ἡ ἐρημία. Εἰς τὰς αὐλὰς ἐπλανῶντο ἐν πλήρει ἀνέσει αἱ ὄρνιθες, ἀνασκαλεύουσαι τὸ ἄχυρον καὶ τὴν κόπρον πρὸς ἀνεύρεσιν τροφῆς κ' αἱ πάπιαι ἐνήχοντο μακαρίως εἴς τι τέλμα παρὰ τοὺς καλαμῶνας, ἐνῷ ὁ οἰκόσιτος χοῖρος, σοβαρὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ οἰκοδεσπότου, ἐγρύλλιζε περιφερόμενος ἐλεύθερος καὶ ὁ ἀλέκτωρ μὲ τὸ ἀγέρωχον βαδισμά του, ἀνέτεινεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐτόνιζε τὴν βραχνὴν λαλιάν του, ὡσεὶ θέλων νὰ διασαλπίσῃ εἰς τὰ πέριξ τὴν ὑπεροχήν του. Οἱ χωρικοὶ ἔλειπον ὅλοι εἰς τὰς ἐργασίας των· γυναῖκες καὶ ἄνδρες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἕκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του εἶχον ἀναλάβει τὰ καθημερινά, τ' ἀναλλοίωτα καθήκοντά των, ἅμα τῇ χαραυγῇ. Μόνος ὁ οἰκίσκος τοῦ Μελοπούλου διετήρει ἀκόμη τὴν ζωηρότητά του· διότι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γάμων ἐβράδυνε πάντοτε εἰς τὴν ἐξέγερσιν, ὁ νωθρὸς ἐργάτης, ἐξακολουθῶν τὴν αὐτὴν ἀπεργίαν καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἑορτασίμων ἡμερῶν. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰσέδυεν ἤδη ἄφθονον ἀπὸ τῆς ἀνοικτῆς θύρας καὶ τοῦ παραθύρου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ἡ Σμάλτω ἐν τῇ σκιᾷ, μὲ νυσταλέους ἀκόμη ὀφθαλμοὺς καὶ βεβαρυμένον τὸ σῶμα, ἐγείρουσα νωθρῶς τὰς στρωμνὰς μίαν μίαν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποθέτουσα διπλωμένας ἐπὶ μιᾶς ἀνεστραμμένης κοφίνας, χρησιμευούσης πάντοτε εἰς τοὺς οἴκους τῶν χωρικῶν ἀντὶ στρωμνοθήκης. Ἐνῷ δ' ἐνησχολεῖτο εἰς τοῦτο ἐξηκολούθει, ἠρεθισμένη κάπως, σφοδρὰν ὁμιλίαν μετὰ τοῦ ἀνδρός της, ὁ ὁποῖος παρὰ τὴν θύραν ἱστάμενος, ἔρραπτε τὴν ἄκραν σάκκου ἐκ χονδροπάνου κ' ἐψιθύριζε χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς ἐργασίας του, ὡσεὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀποτεινόμενος :

— *Πήγαινε, μωρή καὶ σήμερα· βλέπεις πῶς θὰ πάω ν' ἀλέσω!*

Πλησίον αὐτοῦ καψαλὸς σκύλος, μὲ ἀνωρθωμένον καὶ ἄτακτον τρίχωμα, ἐπέμενεν ὀσφραινόμενος τὸ ἔδαφος μέσῳ σμήνους ὀρνίθων, αἱ ὁποῖαι εἶχον εἰσπηδήσει ἐντὸς ζητοῦσαι διὰ τιτιβισμῶν τὴν πρωινὴν τροφήν των. Πρὸ τῆς θύρας ὁ εὔρωστος ἵππος τοῦ Μελοπούλου ζευγμένος εἰς τὸ κάρρον, ἔτρωγε τὴν φορβήν του, ἀνα-

κινῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τά ὦτα καὶ τύπτων τοὺς πόδας, ὡσεὶ βιαζόμενος νὰ ἐκκινήσῃ. Ὁ Στάθης εἶχε φορτώσει τὸ κάρρον του διὰ σάκκων σίτου τῆς νέας ἐσοδείας καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ διά τὸν μύλον πρὸς ἄλεσιν. Καὶ ἦτο μὲν μύλος εἰς τὸ χωρίδιον ἔξω ἐπὶ ὑψώματος καὶ εἰργάζετο ἀδιακόπως ἡμέραν καὶ νύκτα, ἀναπεπταμένας ἔχων εἰς τὸν ἄνεμον τὰς φαιὰς πτερυγάς του, ἀλλ' εἰς τὸν Στάθην ἤρεσκε πάντοτε ὅ,τι ἠδύνατο νὰ συντέμνῃ τὰς ἀποστάσεις καὶ νὰ προφθάνῃ τὸν χρόνον. Συνήθιζε νὰ προτιμᾷ τὸν κέλητα ἀντὶ τοῦ ἡμιόνου καὶ τὸν ἀτμόμυλον ἀντὶ τοῦ ἀνεμομύλου, ὅπου εἶναί τις ἐκτεθειμένος εἰς τοῦ καιροῦ τὰς ἰδιοτροπίας. Διὰ τοῦτο εἶχεν ἀποφασίσει νὰ πάγῃ εἰς Γαστούνην, ὅπου ὑπῆρχεν ἀτμόμυλος καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ ἐπεράτου μίαν ὥραν ἀρχήτερα τὴν ἐργασίαν του. Ἔλεγεν εἰς τὴν νεαρὰν σύντροφόν του νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν βοσκὴν τὰ γαλιά, τριάκοντα ζεύγη γαλιά, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀναπτύξῃ ἀρκούντως καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἤλπιζε καλὰ κέρδη κατὰ τὸν ἐρχόμενον Αὔγουστον, ὁπότε θὰ τὰ ἐπώλει εἰς Ζακυνθίους ζωεμπόρους.

— Δὲν 'μπορῶ σοῦ λέω. . . δὲν πηγαίνω! ἐπέμενεν ἡ Σμάλτω, ἀρνουμένη.

Ὁ Στάθης ἐξεπλήσσετο διὰ τὴν τόσην ἐπιμονὴν τῆς γυναικός του. Πρώτην φορὰν τόρα τὴν ἤκουεν ἀντιτείνουσαν εἰς τοὺς λόγους του· πρώτην φορὰν τὴν ἔβλεπε τόσον πείσμονα εἰς τὴν ἰδέαν της. Ἀφ' ἧς ἡμέρας τὴν ἐστεφανώθη, τὴν ἐγνώριζε πάντοτε ὑπήκοον, πάντοτε ἀκατάβλητον εἰς τὴν ἐργασίαν, μειλίχιον εἰς τοὺς τρόπους, δειλὴν εἰς τὰς ἰδέας της, ἐκπληροῦσαν τυφλῶς τὰς ἐπιθυμίας του, πρόθυμον νὰ τὸν ἀνακουφίζῃ καὶ νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς ὅλα. Καὶ τὰ γαλιὰ αὐτὰ ἀκόμη ἡ ἰδία ἐφρόντισε καὶ τὰ ἀνέπτυξε καὶ τόρα ἀπὸ μηνὸς καθ' ἡμέραν τὰ συνώδευεν εὐχαρίστως εἰς τὴν βοσκήν. Πῶς λοιπὸν τόρα ἤλλαξε τόσον ἔξαφνα ὁ χαρακτήρ της, καὶ ὁ ἴδιος ἠπόρει.

— Μὰ τὶ θὲς νὰ κάμουμε 'ς τὸ θεό σου! εἶπεν αἴφνης, προβλέπων αὐτὴν μὲ ὕφος, ἐνέχον ἐν ταὐτῷ ἐρώτησιν καὶ ὀργήν.

— Πηγαίνω ἐγὼ 'ς τὸ μύλο, ἐψιθύρισεν ἡ Σμάλτω δειλῶς, χαμηλώνουσα τὴν κεφαλήν.

Ὁ Στάθης ἐγέλασε βεβιασμένως Πολὺ παράδοξος τοῦ ἐφαίνετο ἡ ἀπάντησις αὕτη τῆς γυναικός του. Καὶ ὄχι τόρα, διότι ἦτο νεόνυμφος ἀλλὰ καὶ γραῖα ἂν ἦτο, πάλιν δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὴν Σμάλτω νὰ πάγῃ εἰς τὸν μύλον. Ἂν ἐζήτει νὰ πάγῃ εἰς κανένα ἀνεμόμυλον τῶν πέριξ χωρίων δὲν ἦτο καὶ κακόν, διότι ὅλοι οἱ μυλωθροὶ ἦσαν γνώριμοι, ἄνθρωποι ἔντιμοι καὶ σοβαροὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ γυναῖκες ἐπήγαινον τ' ἀλέσματα, τῶν ἀνδρῶν ἀσχολουμένων εἰς ἄλλας βαρυτέρας ἐργασίας. Εἰς Γαστούνην ὅμως, εἰς μίαν πολιτείαν, ὅπου εὐθὺς μόλις ἔβλεπον αὐτὴν ἐκφορτώνουσαν τὸν σῖτον θὰ ἐσυνάζοντο οἱ ἄνδρες πέριξ καὶ θὰ τὴν περιειργάζοιτο ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, σχεδὸν θὰ τὴν ἔψαυον μὲ τ' ἀναιδῆ καὶ φαῦλα βλέμματά των, ὅπου οἱ μυλωθροὶ ἦσαν ξένοι καὶ ἀπόξενοι, πονηροὶ καὶ ἀγιογδύται, ποτὲ δὲν ἐπετρέπετο. Μόνον καὶ νὰ τὸ συλλογισθῇ ἡ Σμάλτω ἔπρεπε νὰ κοκκινίσῃ.

— Μὰ γιατὶ δὲν πᾶς μὲ τὰ γαλιά; ἠρώτησε πάλιν, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν προτέραν του ἰδέαν ὁ χωρικός.

— Φοβᾶμαι· ἐψιθύρισεν ἡ λυγερὴ μετά τινος στενοχωρίας.

— Τί φοβᾶσαι; γιατὶ δὲν ἐφοβόσουν τόσον καιρό;

Ἡ Σμάλτω ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἀμηχανοῦσα, διότι δὲν εἶχε τί ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν δικαίαν ἐρώτησιν τοῦ ἀνδρός της. Καὶ εἶχε μὲν λόγον, ἰσχυρότατον μάλιστα λόγον, τὸν ὁποῖον ἂν ἔλεγεν εὐθὺς ὁ Στάθης θὰ ἠρεθίζετο, θὰ ἐζήτει συγχώρησιν διὰ τὸ πεῖσμά του καὶ θ' ἀπῄτει μάλιστα ἐπιμόνως παρ' αὐτῆς νὰ μὴ πάγῃ πλέον εἰς τὴν βοσκὴν μὲ τὰ γαλιά. Ἀλλὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν ἤθελε νὰ ἐκστομίσῃ δι' ὅλον τὸν κόσμον ἡ Σμάλτω. Ἐγνώριζεν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο καὶ ἤθελε ν' ἀποφύγῃ ἐξηρτᾶτο μᾶλλον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν, παρὰ ἀπὸ τὸν ἄνδρα της κ' ἐθεώρει περιττὸν νὰ ταράξῃ εἰς τὰ μύχια τὸν χωρικὸν καὶ νὰ τὸν ἐμβάλῃ εἰς ὑποψίας. Διότι ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀπαίδευτος ἡ γυνὴ εἰς τοιαῦτα ζητήματα προσπαθεῖ πάντοτε νὰ προφυλάσσῃ τὸν ἄνδρα της, πολλάκις μάλιστα μετ' ἐγκληματικῆς ἐπιμονῆς ὡσεὶ ἡ φύσις μόνη της παρακινεῖ αὐτὴν εἰς τοῦτο.

— Νά, ἐκεῖ ποῦ καθόμουν ἐψὲς 'ς τὴν πατουλιά, βγῆκ' ἕνα φίδι ξάφνου καὶ μ' ἐτρόμαξε.... ἔχασα ὅλο μου τὸ αἷμα! ἀπήντησεν αἴφνης ἡ Σμάλτω, φοβισμένον ἔχουσα τὸ πρόσωπον, ὡς νὰ ἔβλεπε τὴν ὥραν ἐκείνην τὸ φίδι πρὸ τῶν ποδῶν της.

Ὁ χωρικὸς ἐξερράγη ἤδη εἰς γέλωτας, ὄχι βεβιασμένους πλέον, ἀλλ' ἀληθεῖς γέλωτας ἀνθρώπου εὐθύμου. Τόσον ἀπροσδόκητος ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος τῆς γυναικός του, ὥστε δὲν εὗρεν ἄλλο τι προχειρον τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ Στάθης παρὰ νὰ καγχάσῃ.

— Ὤχ, ἀδελφέ! ἐφώναξε, γιὰ τὸ φίδι κάνεις ἔτσι;

Καὶ λαμβάνων ἀπὸ τῆς γῆς τὸν σάκκον, ὅστις εἶχε πέσει τῶν χειρῶν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς ταραχῆς καὶ ἀπό τινος γωνίας τὸ μαστίγιόν του, διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν ὑποψιθυρίζων:

— Μὴν ἦσαι κουτή, καϋμένη!.... πήγαινε κ' ἐγὼ θὰ γυρίσω γρήγορα.

Χωρὶς δὲ νὰ προσθέσῃ τι πλέον, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ κάρρου καὶ μαστίσας τὸν ἵππον ἀπῆλθεν.

Ἡ Σμάλτω ἤκουσε τὸ κάρρον ἀπομακρυνόμενον μετὰ πατάγου καὶ ἠσθάνθη τὴν καρδίαν της συγκλονιζομένην μετὰ τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοὺς ὀγκώδεις τροχούς του. Ἡ ἀναχώρησις τοῦ ἀνδρός της κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν τὴν ἐτάρασσε μεγάλως καὶ τὴν κατέθλιβεν, ὡς μία παντελὴς ἐγκατάλειψις. Δὲν ἦτο πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεμακρύνετο οὕτω τῆς οἰκίας ὁ Στάθης· ἀλλὰ τώρα ἡ ψυχή της εἶχε διεγερθῇ ὁλόκληρος ὑπὸ συλλογισμῶν ἐπιφόβων καὶ ὅλα τὰ ἐξελάμβανεν ὡς ἐπίτηδες ἐναντίον αὐτῆς διενεργούμενα. Ὁ Στάθης ἄφινεν αὐτὴν μόνην καὶ ἀπροστάτευτον ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν. Τὴν διέτασσεν ἐπιμόνως νὰ πάγῃ εἰς τὴν βοσκὴν τῶν γαλιῶν, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ὅτι τὴν ἐξέθετεν εἰς κίνδυνον φοβερόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πολὺ δύσκολα λυτροῦται ὁ ἄνθρωπος, διότι κύριον ἐχθρὸν ἔχει τὸν ἑαυτόν του. Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὶ κάμῃ καὶ ἄλλως ἡ Σμάλτω. Ἀφοῦ ὁ Στάθης δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ, ὤφειλεν αὐτὴ νὰ συνοδεύσῃ τὰ γαλιά· δὲν ἔπρεπε νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ ψοφήσουν τῆς πείνας! Καὶ μετενόει ἤδη διότι ἐτάραξε τόσον τὸν ἄνδρα της, ἀκαίρως ἐπιμένουσα εἰς τὴν ἄρνησίν της, ἐνῷ ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην. Ἔθεσεν ὀλίγον μελαψὸν ἄρτον ἐντὸς μαλλίνου σακκιδίου, ἐκρέμασεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὤμου καὶ κλειδώσασα τὴν θύραν ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦ ἀχυρῶνος τὰ γαλιὰ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βοσκήν.

— Ὁ ἄϊ Νικόλας κι' ἂς μὲ φυλάξῃ· ἐψιθύρισε σταυροκοπουμένη.

Ἡ Σμάλτω ἦτο νεαρωτάτη λυγερή, εὔπλαστος τὸ σῶμα, μελαχροινή, μὲ ὀσφὺν ἐσφιγμένην ὡς καλαμιᾶς καὶ κεφαλὴν εὔμορφην, ἣν ἐστόλιζον ἄφθονοι μαῦροι βόστρυχοι καὶ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, πάντοτε ὑγροί, ὡς νὰ ἐψυχάλιζον ἐντὸς καὶ ἀκριβεῖς ἑρμηνευταὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐντυπώσεών της. Ἦτο δ' ἐντελὴς καθρέπτης μιᾶς ἀγροδιαίτου ὑπάρξεως· τὸ ἄτομόν της ὁλόκληρον ἦτο ὑπερβολικῶς περίεργον εἰς τὰς ἀπὸ τῆς φύσεως ἐντυπώσεις καὶ τὰς ὑφίστατο καὶ τὰς συνεκέντρου ἐν ἑαυτῇ ὅλας, ὅπως ὁ φακὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας. Μέχρις οὗ ὑπανδρευθῇ βόσκουσα καθημερινῶς τὰ αἰγοπρόβατα τοῦ πατρός της εἰς τὰ μέρη τῆς Ριζοκαστριᾶς, ὅπου εἶχε κατασκηνώσῃ ἡ οἰκογένειά της, τὸν χειμῶνα καὶ τὸ καλοκαῖρι, τὸ φθινόπωρον καὶ τὴν ἄνοιξιν, ἔβλεπεν ὅλας τῆς φύσεως τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς ἐδέχετο μετὰ χαρᾶς, ὅπως δέχεταί τις τὰς θωπείας τῆς μητρός του. Καὶ ὅταν τὴν ἔτυπτε κατακέφαλα μὲ τοὺς ὄμβρους της καὶ ὅταν τὴν ἐδρόσιζε μὲ τὰ ζωογόνα μαϊστράλια της, εἴτε τὴν ἀφήρπαζεν εἰς τὰς καταιγίδας της, εἴτε τῆς ἐχαλάρωνε τὰς δυνάμεις ὅλας διὰ τοῦ λιβός της, αὕτη δὲν παρεπονεῖτο καθόλου, ἀναγνωρίζουσα ὑπομονητικῶς τὴν ἐξουσίαν καὶ τὰ δικαιώματά της. Τῆς ἤρεσκεν ἐπιμόνως ἡ μάγισσα καὶ εὐμετάβλητος νύμφη, τὴν ἐξέπληττε καὶ τὴν συνεκίνει μὲ τὰς ποικίλας ἀμφιέσεις της, ὑπὸ τὰς ὁποίας τῆς παρουσιάζετο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ κάλλος της τὸ ἔνθεον. Πολλάκις συνέβαινεν ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ λοφοσκεπάστῳ ἐκτάσει, εἰς διαφόρους τῆς ἡμέρας ὥρας, συχνάκις δὲ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ἡ φύσις πέριξ, ὡς τὸ μνημεῖον τοῦ Μέμνωνος, ν' ἀναδίδῃ διαφόρων εἰδῶν τόνους, ποικίλας φωνάς, ἁρμονικῶς διακεχυμένας ἐν τῷ κενῷ. Ἡ Σμάλτω τότε, ἔξαλλος, ἤνοιγεν ὑπερμέτρως τοὺς ὀφθαλμούς, ἔτεινε τὰ ὦτα ἀχόρταστος καὶ προσεπάθει νὰ δεχθῇ ἐν ἑαυτῇ τοὺς ἤχους ἐκείνους ὅλους καὶ βαθμηδὸν, βαθμηδὸν ἀνεδίπλου τὸ σῶμα, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐναγκαλισθῇ οὕτως εἰπεῖν τὴν φύσιν, νὰ τὴν ἐνστερνισθῇ, παραδιδομένη εἰς τὴν ἐπήρειάν της ἀσυνειδήτως, ὅπως παραδίδεταί τις εἰς τὸν ἔρωτα.

Α. Καρκαβίτσας
(Ἀκολουθεῖ)

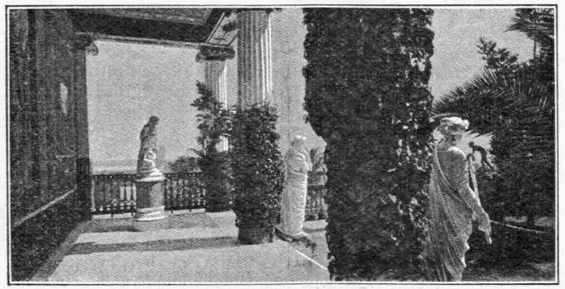

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ.—ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΥΛΙΟΝ

ΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ
Τῆς κυρίας Ἑλένης Γεωργαντῆ.

Η ΤΕΧΝΗ ΕΙΣ ΔΙΩΓΜΟΝ

Ενῷ ἐθαυμάζαμεν τὰ ἔργα τῶν Ἑλληνίδων μας εἰς τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Ζαππείου, ἐνῶ μὲ ἀληθινὴν ὑπερηφάνειαν ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτας, ἰδικούς μας καὶ ξένους ἀπεφαίνοντο ὅτι τὰ ἔργα τῶν κυριῶν διεκρίνοντο καὶ ὅτι αἴφνης ὁ γέρων τῆς Φλώρας Καραβία ἦτο ἀσύγκριτος μέσα ἐκεῖ καὶ ὅτι ὁ Diavolo τῆς Γεωργαντῆ, ἦτο ἕνα ἔργον πολὺ καλὸ καὶ ὅτι τὸ φῶς τῆς Τσίλλερ ἐγλυκοχάραζε διὰ τὴν νεαρὰν ἀκόμη μαθήτριαν ἕνα φῶς μεγάλης τέχνης, καὶ ὅτι ἡ Λασκαρίδου καὶ ἡ Ἀσπριώτη ἀντιπροσωπεύονται ὡς πάντοτε, θαυμάσια ἔξαφνα ἤρχισεν ἕνας πόλεμος κατὰ τῶν μαθητριῶν τοῦ Πολυτεχνείου, πόλεμος ὑποκινούμενος, ὡς λέγεται ἀπὸ ἕνα καθηγητὴν τῆς σχολῆς.

Φυσικὸν θὰ ἦτο οἱ καθηγηταὶ τῆς σχολῆς νὰ εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὰς μαθητρίας των, αἱ ὁποῖαι τόσον τοὺς τιμοῦν καὶ αἱ ὁποῖαι τόσον γλήγορα προοδεύουν καὶ μὲ τόσον εἰλικρινῆ εὐσυνειδησίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν τέχνην ἐργάζονται. Φυσικὸν ἀκόμη θὰ ἦτο, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις ἐψήφισεν εἰδικὸν ποσὸν δύο χιλιάδων πεντακοσίων δρ. ἐτησίως, ὅπως τὰ μαθήματα τῶν μαθητριῶν γίνονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τῶν μαθητῶν, οἱ κ. κ. καθηγηταὶ ἀπὸ ἀβρότητα καὶ εὐγένειαν, καὶ τάξεις καλὰς κνὶ εὐαέρους νὰ παραχωροῦν εἰς αὐτὰς καὶ ἰδίαν αἴθουσαν γυμνοῦ νὰ ἔχουν καὶ ἐν γένει νὰ τὰς ἐνθαρρύνουν εἰς τὴν τέχνην τῆς ὡραιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιδίδουν καὶ εὐδοκιμοῦν.

Καὶ μέχρι τινος καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ ὑπῆρξαν εὐγενέστατοι καὶ οὐδὲν παράπονον καὶ οὐδεμία ἀσυμφωνία ἐπαρουσιάσθη. Αἱ μαθήτριαι εἶχαν τὰς τάξεις καὶ τὰς αἰθούσας των. Αἴφνης αὐθαιρέτως ταῖς ἀφῃρέθη ἡ αἴθουσα τοῦ γυμνοῦ,διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἰδιωτικὸν ἐντελῶς ἐργαστήριον ἑνὸς καθηγητοῦ καὶ δὲν ἔμενεν εἰς αὐτὰς ἄλλη λύσις, παρὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὸ μάθημα αὐτὸ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς μαθητάς.

Μία καλλιτέχνις ἀληθινὴ δὲν εἶναι σεμνότυφος. Δι' αὐτὴν τὸ μοντέλο εἶναι ἄγαλμα, ὅπως διὰ τὴν ἰατρὸν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶναι ἄθροισμα μυῶν καὶ ὀργάνων Καὶ αἱ μαθήτριαι εἰργάσθησαν μὲ τοὺς μαθητάς, ὅπως γίνεται εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις. Καμμία ἀταξία, κανὲν ἔκτροπον καὶ ἄτοπον, ἀφοῦ καὶ οἱ νέοι μαθηταί, πραγματικοὶ καλλιτέχναι, ἐφέροντο μὲ τὰς συναδέλφους των ὡς ἄνθρωποι τῆς τέχνης, ἀμιλλώμενοι εἰς τὸν ἀγῶνα

τοῦ ὡραίου, ὅπως καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι συνάδελφοί των, ὅπως ἐργάζωνται εἰς τὸ Ἀνατομεῖον οἱ φοιτηταὶ μὲ τὰς φοιτητρίας.

Ἀλλ' ὁ ἀνώνυμος καθηγητὴς ,ἀρχῶν φαίνεται καὶ ἰδιοσυγκρασίας ἄλλης ἐποχῆς,ἠθέλησε νὰ ἐξευτελίσῃ μαθητὰς καὶ μαθητρίας, διὰ δημοσιευμάτων, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν ἀγανάκτησιν καὶ ἔχουν ἕνα ταπεινότατον ἐγωϊστικὸν ἐλατήριον. Τοῦτο ὡς ἦτο φυσικόν, ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν ὄχι μόνον τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητριῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς σοβαρῶς σκεπτομένης κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν. Εἶναι ἐντροπὴ εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ χώρα εἰς τὴν ὁποίαν γυναῖκα ἐπενόησε τὴν ζωγραφικήν, αἱ γυναῖκες νὰ θεωροῦνται παρείσακτοι εἰς τὸν βωμὸν τῆς τέχνης καὶ εἰς τὴν πρώτην ἰδιοτροπίαν τοῦ πρώτου τυχόντος νὰ ἀπειλῆται τὸ καλλιτεχνικόν των μέλλον.

Ἐὰν ἐπὶ τέλους ὑπάρχουν σεμνότυφοι καθηγηταί, βλέποντες κινδύνους ὅπου δὲν ὑπάρχουν, ἂς διαταχθοῦν νὰ παραχωρήσουν τὰ ἐργαστήριά των διὰ τὴν χωριστὴν σπουδὴν τοῦ γυμνοῦ εἰς τὰς μαθητρίας, ὅπως εἶχε κανονισθῆ εἰς τὸ παρελθόν, καὶ ἂς ἀφήσουν ἥσυχον τὸν κόσμον τῶν κοριτσιῶν, τὰ ὁποῖα ζητοῦν εἰς τὴν τέχνην μίαν ὡραίαν, εὐγενῆ καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἰδιοφυΐαν των ἐνασχόλησιν.

Κ. Παρρὲν

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

ΠΟΤΕ Ο ΙΑΤΡΟΣ Δαλιάνης δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ τὸν ἑαυτόν του τόσον δυστυχῆ, τόσον στενοχωρημένον, τόσον ἀπηλπισμένον, ὅσον τὴν στιγμὴν ποῦ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον τῆς κ. Μοίρα. Εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀπελπισίαν ποῦ τὸν ἔφερε πάντοτε τὸ ζήτημα τῶν ἐξετάσεων, ἐπροστίθετο τώρα καὶ ἡ ὑπόθεσις μήπως ἡ Ἄννα ἦτο ἐρωτευμένη μὲ τὸν Στέφα, καὶ ἡ τραγικὴ λύσις, ποῦ ἔβλεπε νὰ ἔρχεται μὲ τὴν εἴδησιν τῶν ἀρραβώνων τοῦ νέου.

Ἡ πρώτη του σκέψις ἦτο νὰ τρέξῃ ἀμέσως εἰς τῆς κ. Ζούλια, νὰ ὁμιλήσῃ μαζῆ της, νὰ πληροφορηθῆ ἂν οἱ δύω νέοι ἐβλέποντο, ἢ ἂν ὑπῆρχον ὑπόνοιαι ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τοῦ νέου. Ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν ἐξώθυρον, ἐσταμάτησε. Εἶχε ἄρά γε αὐτός, ἕνας ξένος, τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ζωὴν καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς καρδιᾶς τοῦ πτωχοῦ κοριτσιοῦ ; Καὶ τοῦ ἐπετρέπετο νὰ δώσῃ ὑποψίας καὶ νὰ προκαλέσῃ μὲ τὰς ἐρωτήσεις του τὴν κακογλωσσιὰν ἀνθρώπων, πάντοτε ἑτοίμων νὰ κατακρίνουν τὰς ἀδυνάτους ; Τὴν Ἄνναν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἰδῇ πρὸ τῶν πέντε, ὅπου θὰ ἐγύριζεν ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις.

Ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὸ σπίτι του, ὅπου τὸν ἐπερίμενε κόσμος ὅλος ἀσθενῶν. Ἡ ὥρα ποῦ ἐδέχετο ἦτο 11-12 καὶ μὲ τὰ τρεξίματα τῶν ἐξετάσεων τὸ εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσει. Καὶ οἱ ἄρρωστοι ἐπερίμεναν ἕως τὴν μίαν καὶ θὰ ἐπερίμεναν ἕως τὸ βράδυ, τόσην πίστιν εἶχαν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὑπεροχὴν τοῦ καθηγητοῦ.

Τὴν ἐποχὴν μάλιστα αὐτὴν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτας του ἦσαν Τουρκομερῖται, ποῦ ἤρχοντο τὸ καλοκαῖρι εἰς Ἀθήνας καὶ διὰ ταξείδι ἀναψυχῆς καὶ δι' ἐπίσκεψιν τῶν ὡραίων μνημείων, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ συμβουλευθοῦν καλοὺς ἰατρούς.

Ὁ κ. Δαλιάνης μὲ τὴν συνειθισμένην του καλωσύνην καὶ ζωηρότητα ἐζήτησε συγγνώμην ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους του καὶ εἰλικρινής, ἀλλὰ καὶ μὲ σκοπὸν προπαγάνδας ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν του, ἐξήγησε τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι τὸν εἶχαν τόσον ἀπασχολήσει καὶ τὸν ἐμπόδισαν νὰ παρευρεθῆ ἐγκαίρως εἰς τὴν ἐργασίαν του.Διηγήθη ὅ,τι εἶχε συμβῆ τὸ πρωὶ ἐκεῖνο εἰς τὸ Ἀρσάκειον, ἐζωγράφισε μὲ μαῦρα χρώματα τὴν ὑγιεινὴν ἐξάντλησιν τῶν παιδιῶν καὶ ἔκαμεν ἕνα τέτοιο κατηγορητήριον τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐξετάσεων καὶ τοῦ δασκαλισμοῦ ἐν γένει, ποῦ οἱ ἀκροαταί του ὄχι μόνον συνεκινήθησαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξέφρασαν τὸν θαυμασμόν των, διότι δὲν ἐπεριορίζετο, ὅπως οἱ ἄλλοι ἰατροί, μόνον εἰς τοὺς ἀρρώστους του, ἀλλὰ ἐφρόντιζε καὶ εἰργάζετο γενικώτερα διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Μόνον ἕνας Τουρκομερίτης μὲ φεσάκι κόκκινο, ἄνθρωπος ὄχι πολὺ ἀνεπτυγμένος ἐπαραζενεύθη μὲ τὰς ἰδέας τοῦ γιατροῦ καὶ ἤρχισε μὲ κάποιαν συστολὴν νὰ συνηγορῇ ὑπὲρ τῶν ἐξετάσεων. Ἡμεῖς ἐκεῖ εἰς τὴν Τουρκίαν, εἶπε, μὲ τὰς ἐξετάσεις ζοῦμεν ὀλίγες στιγμαῖς ὡς Ἕλληνες ἐλεύθεροι. Ὅταν ἀκούωμεν τὰ παιδιά μας νὰ διαβάζουν ἀρχαῖα Ἑλληνικά, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν καταλαμβάνωμεν, μᾶς φαίνονται ποιὸ ἐξευγενισμένα, ποιὸ σοφά, ποιὸ Ἕλληνες ἀπὸ μᾶς. Καὶ ἐπὶ τέλους, τώρα ποιὰ οὔτε δέρνουν καὶ τόσο τὰ παιδιά, οὔτε τὰ βάζουν φυλακή, οὔτε τὰ κρεμοῦν ἀνάσκελα στὰ δένδρα, ὅπως ἔκαναν στὸν καιρό μας. Καὶ διὰ μιᾶς ὁ ἁπλοῦς ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἐσταμάτησε, ᾽σὰν νὰ εὕρισκεν ὅτι εἶχεν εἰπεῖ πολλά.

Ὁ γιατρὸς εἶχεν ἀκούσει μὲ προσοχήν. Ἀλλὰ γιατὶ νὰ μὴν κάνετε ἄλλας σχολικὰς ἑορτὰς νὰ ἀκούετε τὰ παιδιά σας νὰ ἀπαγγέλλουν ποιήματα καὶ νὰ ψάλλουν τραγούδια καὶ νὰ γυμνάζωνται εὐχαριστημένα καὶ εὐτυχισμένα, χωρὶς τὸν τρόμο καὶ τὴν ἀγωνία τῶν ἐξετάσεων ;

Ὁ Τουρκομερίτης ηὗρεν ὅτι ὁ γιατρὸς εἶχε δίκαιον, καὶ ἡ συζήτησις ἐτελείωσε. Ἡ ἰατρικὴ ἐξέτασις ὅμως διήρκεσεν ἕως τὰς ἕξ, χωρὶς οὔτε τὴν ὥραν νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἰατρός, ἀλλ' οὔτε, κἂν νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἦτο νηστικός. Εἰς τὰς ἕξ, ὅταν ἔφυγεν ὁ τελευταῖος ἄρρωστος ὁ γιατρὸς ἐσκέφθη νὰ μεταβῇ εἰς τῆς κ. Ζούλια καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ ἰδῇ τὴν Ἄνναν. Δῆθεν διὰ νὰ μάθῃ πῶς ἐπέρασε τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο τῶν ἐξετάσεων.

Ἦτο ἀκριβῶς ἕξ ἥμισυ, ὅταν ὁ κ. Δαλιάνης νευρικὸς καὶ ἀνήσυχος ἐπαρουσιάζετο εἰς τῆς κ. Ζούλιας. Ἡ ὑπηρέτρια, ἡ γρηὰ Μάρω, τὸν εἶχε δεχθῇ μὲ τὸ προστατευτικὸν ὕφος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐδέχετο ὅλους τοὺς φίλους τῆς κυρίας της. Ἔτρεξε ν' ἀνοίξῃ τὰ παράθυρα τῆς σάλας, πρᾶγμα ποῦ ἐγίνετο μόνον ὅταν ἤρχετο καμμιὰ ἐπίσκεψις. Τοῦτο ἐξηγοῦσε καὶ τὴν κακὴν ὀσμὴν τοῦ κλειστοῦ, ποῦ ἠσθάνθη ὁ γιατρός, ὁ ὁποῖος μὲ κάποιαν ἀνυπομονησίαν ἐρωτοῦσεν ἂν μποροῦσε νὰ ἰδῇ ἀμέσως τὴν κυρίαν.

—Μὰ ἡ κυρία ἐβγῆκε. Θὰ εἶναι εἰς τῆς νύφης της. Ξέρετε δὰ ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ εἶναι ἡ νύφη της ἐδῶ, βγαίνει κάθε 'μέρα. Εἴτε μὴ πρὶν ἡ κυρία ἐπερνοῦσαν καὶ ὀκτὼ ἡμέρες, χωρὶς νὰ πατήσῃ τὸ πόδι της ἔξω....

— Καλά, καλά, διέκοψεν ὁ γιατρός. Ὥστε δὲν εἶναι κανένας ἐδῶ;

—Πῶς! Καὶ δὲν ξέρετε, πῶς ἔχομε τὴν Ἄννα, τὸ κορίτσι....

—Ἀ! εἶναι ἐδῶ; Καλά. Εἶναι καλά; Ἠρώτησεν ἔπειτα ὁ γιατρός, σὰν ἄνθρωπος, ποῦ ἤθελε νὰ κρύψῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεώς του.

—Καλά, καλά, εἶπεν ἡ ὑπηρέτρια. Τὸ εὐλογημένο μ' αὐτὰ τὰ διαβάσματα πρωΐ, βράδυ, σώνει καὶ λυώνεται.

Ἀπόψε μάλιστα μοῦ φαίνεται πειὸ ἀδύνατη, πειὸ χλωμή. Σὰν ἐμπῆκεν, ἐτρόμαξα.

—Φώναξέ την, εἶπεν ὁ γιατρός, ὁ ὁποῖος ἄρχησε νὰ ἀνησυχῇ μὲ τὰ λόγια τῆς γρηᾶς. Ἂν καλά, στάσου, ποῦ εἶναι ἡ κάμαρά της.

Ἡ γρηὰ ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸν γιατρό, ἐπέρασεν ἕνα μακρὺ διάδρομο καὶ χωρὶς νὰ κτυπήσῃ, ἄνοιξε μία πόρτα. Ὁ ἰατρὸς ἐσταμάτησε μὲ ἀγωνίαν ἐμπρὸς εἰς τὸ θέαμα ποῦ εὑρέθη ἐμπρός του.

Ἡ Ἄννα ἐκάθητο 'μπροστὰ εἰς ἕνα τραπεζάκι ξύλινο, μὲ ὀλίγα βιβλία ριγμένα ἄτακτα ἐπάνω, εἶχε τὸ κεφάλι της ἀκουμπισμένο εἰς τὰ δυό της χέρια καὶ ἔκλαιε μὲ τέτοιους λυγμούς, ὥστε τὸ σῶμα της ὅλο νὰ συγκλονίζεται.

—Μπά! Καλὲ τί ἔπαθες; σὲ καλό σου, γυιέ μου, εἶπεν ἡ γρηὰ Ὑδραία. Καλὲ Ἀννέτα, ὁ κύριος γιατρός!

Ἡ Ἄννα ἐπετάχθη σὰν ἠλεκτρισμένη, ὅταν ἤκουσε τὴν λέξιν 'γιατρός. Ἀλλ' εὐθὺς σὰν κάθε της ἐλπὶς νὰ διεψεύσθη, τὸ πρόσωπό της ποῦ εἶχεν ἔξαφνα φωτισθῇ μὲ ἕνα φῶς χαρᾶς, ἐσκοτείνιασε καὶ πάλιν. Ἔτρεξεν ἐν τούτοις πρὸς τὸν καθηγητὴν καὶ μὲ δειλίαν τὸν εὐχαρίστησε διὰ τὸ ἐνδιαφέρον ποῦ εἶχε δείξει δι' αὐτήν.

Διότι ἡ Ἄννα εἶχεν ἀντιληφθῇ, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ γιατροῦ εἰς τὸ σχολεῖον εἶχε γείνει δι' αὐτήν, ὅτι οἱ καθηγηταὶ καὶ ὅλον τὸ προσωπικὸν ἐφαίνετο διατεθειμένον ὑπὲρ αὐτῆς, ὅτι δὲν εἶχε πλέον νὰ ἀμφιβάλῃ διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων.

—Σοῦ ἔκαμαν τίποτε; σοῦ εἶπαν τίποτε; ἠρώτησεν ὁ γιατρός, ὁ ὁποῖος ἐφοβήθη μήπως τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Ἄννας, ὠργισμένοι, ὅπως ἦσαν ἐναντίον του.

—Ὄχι, ὄχι, τίποτε. Ἦσαν ὅλοι πολὺ καλοὶ μαζή μου, καὶ αὐτὸ τὸ ὀφείλω εἰς σᾶς, εἶπεν ἡ κόρη. Ἀλλὰ ξέρετε....

— Αἴ! τί! Ἔμαθες καμμίαν κακὴν εἴδησιν; ἠρώτησεν ὁ γιατρὸς μὲ ἀγωνίαν. Ὑποφέρεις πάλιν; Πονεῖς; Τί συμβαίνει; Δὲν εἶδες τὴν κ. Μοίρα, τὴν Ἀμάλια, τὸν Στέφα! εἶπεν ὁ γιατρὸς ὁ ὁποῖος ἔρριψεν ἔξαφνα τὸ ὄνομα τοῦ Στέφα, 'σὰν πυροτέχνημα, διὰ νὰ φωτισθῇ εἰς τὸ σκότος ἐκεῖνο τῆς ἀνεξηγήτου ἀπελπισίας τῆς κόρης.

Καὶ ἐπέτυχεν. Ἡ Ἄννα ἀπὸ χλωμὴ ποῦ ἦτο ἔγινε διὰ μιᾶς κατακόκκινη. Ἐχαμήλωσε τὰ 'μάτια της ἀπὸ φόβον, μήπως ὁ ἰατρὸς ἀντελαμβάνετο τί εἶχε συμβῇ εἰς τὴν ψυχήν της καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ ὅλη...Μία βραδεινὴ ἐφημερὶς ἦτον ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι, καὶ ἡ Ἄννα ἀντὶ νὰ ἀπαντήσῃ ἐστράφη πρὸς τὸ φύλλο ἐκεῖνο τὸ τυπωμένο χαρτὶ καὶ μὲ φωνὴν ποῦ μόλις ἀκούετο, εἶπε. Δὲν ἔχουν καιρὸν νὰ χάσουν μαζή μου. Ἐδιάβασα ὅτι ἡ κ. Ἀμαλία καὶ ὁ κ. Στέφας....

Ὁ γιατρὸς ἐπρόφθασε καὶ τὴν ἐκράτησε εἰς τὰ χέρια του, ἄλλως θὰ ἐξαπλώνετο κάτω, χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν της.

—Ὥστε δὲν ἠμπόρεσα νὰ προλάβω τὸ κακὸν ἐσκέφθη ὁ ἰατρός. Καὶ τώρα τί θὰ συνέβαινε; Ἡτοιμάζετο νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ φθάσῃ ὡς τὸν σοφά, ὅταν μὲ πολλήν του ἔκπληξιν τὴν εἶδε νὰ σηκωθῇ μόνη της, νὰ σταθῇ πάλιν ὀρθὴ καὶ νὰ τὸν βλέπῃ μὲ βλέμματα ἐντελῶς ἀλλοιώτικα, μὲ βλέμματα ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος λαμβάνει εἰς μίαν πολὺ κρίσιμον τῆς ζωῆς του στιγμήν, μίαν πολὺ μεγάλην ἀπόφασιν.

—Μήπως θὰ πᾶτε ἐκεῖ, γιατρέ; ἠρώτησε. Ἤθελα πολὺ νὰ ἐπήγαινα καὶ ἐγὼ γιὰ νὰ τοὺς συγχαρῶ. Ἦσαν καὶ οἱ δύω τόσον καλοὶ μαζή μου.

—Ὄχι, δὲν θὰ πάω. Ἄλλως τε δὲν ξέρω ἂν ἡ εἴδησις αὐτὴ τῆς ἐφημερίδος εἶναι ἀληθινή.

Ὤ! εἶναι ἀληθινή! Τὸ ξέρω! εἶμαι βεβαία, εἶπεν ἡ κόρη καὶ τὰ 'μάτια της ἐφωτίσθησαν ἀπὸ ἕνα φῶς ἐντελῶς ἀλλοιώτικο. Θὰ εἶναι εὐτυχὴς ὁ κ. Στέφας μὲ τὴν κ. Ἀμαλία. Εἶναι τόσον καλή! εἶπε καὶ πάλιν. Ὁ Θεὸς νὰ τοὺς χαρίσῃ κάθε εὐτυχίαν.

Ὁ ἰατρὸς τὴν ἔβλεπεν ἔκπληκτος καὶ δὲν εἴξευρε τί νὰ εἰπῇ. Ἡ γρηὰ ὑπηρέτρια ἤρχισε νὰ ἀδημονῇ, διότι ὁ κ. γιατρὸς ἔμενε τόσην ὥραν τώρα ὄρθιος 'σ ἐκεῖνο δὰ τὸ καμαράκι. Καλὲ ὡρίστε 'σ τὴν τραπεζαρία, εἶπεν ἡ γρηά. Καὶ ἔτρεξε νὰ ἀνοίξῃ τὴν τραπεζαρία.

Ἡ Ἄννα ἐζήτησε τότε συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἰατρόν, διότι τὸν εἶχε κρατήσει πραγματικῶς ὄρθιον τόσην ὥραν καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν τραπεζαρίαν. Ἦτο ἐντελῶς ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐπανῆλθε μόνη της εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀρραβώνων. Πολὺ ταιριασμένοι, εἶπε, καὶ πολὺ καλοὶ καὶ οἱ δύω των.

—Πολὺ νέος ὁ Στέφας, εἶπεν ὁ γιατρός, γιὰ νὰ εἰπῇ κάτι.

—Τί ἔχει νὰ κάμῃ, εἶπεν ἡ Ἄννα, ἡ ὁποία τώρα ἔπερνε θάρρος καὶ ἐγίνετο ὁμιλητικὴ μὲ τὸν ἰατρόν. Ἔχει μυαλὸ μεγάλο καὶ εἶναι τόσον σοβαρὸς καὶ τόσον σοφὸς καὶ μὲ τόσην κρίσιν. Ὤ! γιατρέ! Εἶναι μοναδικὸς εἰς τὸν κόσμον ὅλον ὁ κ. Στέφας. Δὲν τὸν γνωρίζετε σεῖς, παρὰ ὡς καθηγητής του. Ὤ! Γιατρέ. Εἶναι μεγάλη καὶ ὡραία καρδιά. Καὶ εἰς τὸν τόνον αὐτὸν ἡ κόρη ἐξηκολούθησε μὲ ἕνα λυρισμὸν καὶ μὲ ἕνα θάρρος, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία δὲν ἀνεγνώριζε πλέον τὸν ἑαυτόν της νὰ πλέκῃ ὕμνους καὶ ἐγκώμια διὰ τὸν Στέφα.

Ὁ ἰατρὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ἠπατήθη. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ Ἀμαλία πραγματικῶς ἀγαποῦσε καὶ ἐθαύμαζε μόνον τὸν Στέφα, ὅπως ἀγαποῦμεν καὶ θαυμάζωμεν ἕνα ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν ὁποῖον εὐηργετήθημεν. Ἀλλ' ἡ συγκίνησις καὶ ἡ νευρικότης καὶ σχεδὸν τὸ ἔξαλλον ὕφος της τὸν ἔκαμαν νὰ ἐννοήσῃ πόσην λατρείαν ἔκλειεν εἰς τὴν παιδικὴν ψυχήν της διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Ὡμοίαζε πρὸς τοὺς μάρτυρας οἱ ὁποῖοι ἐπήγαιναν ἄλλοτε εἰς τὸ μαρτύριον εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι, διότι ἐθυσίαζαν τὴν ζωήν των ὑπὲρ τοῦ ἀγαπωμένου Ἰησοῦ.

Ὁ ἰατρὸς ἐφοβήθη περισσότερον ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτήν, παρὰ ἂν τὴν ἔβλεπε νὰ ἐξακολουθῇ νὰ κλαίῃ. Ὁ ἠρωϊσμὸς αὐτὸς θὰ τὴν ἐκούραζε, θὰ τὴν ἐξαντλοῦσε καὶ ἡ κατάπτωσις θὰ ἐπήρχετο τρομερά. Ἐζήτησε νὰ τὴν ἡσυχάσῃ, νὰ τὴν κατκπραΰνῃ, νὰ μετριάσῃ τοὺς ἐνθουσιασμούς της. Τῆς εἶπεν ὅτι εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ Στέφα ὅλοι οἱ νέοι εἶναι καλοὶ καὶ εὐγενεῖς. Ὅτι αὐτὸς ἂν καὶ γέρων καὶ κουρασμένος πλέον ἀπὸ τὴν ζωήν, ὅμως ἠσθάνετο δι' αὐτὴν μεγαλήτερον ἀκόμη ἐνδιαφέρον καὶ ἦτο πρόθυμος νὰ ἀναλάβῃ τὴν προστασίαν της ὄχι ὡς ξένος, ἀλλὰ ὡς ἀληθινὸς πατέρας της. Ὅταν τῆς εἶχε προτείνει εἰς τὴν Κηφισιὰν νὰ γίνῃ ἀναγνώστριά του, ἐννοοῦσε νὰ εὕρῃ μίαν προφασιν διὰ νὰ τῆς φανῇ χρήσιμος, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ ὅ,τι ἠσθάνετο διατεθειμένος νὰ κάμῃ δι' αὐτήν. ('Ακολουθεῖ)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΙΘΑΚΗΣ

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπως καὶ κατὰ τὸ περασμένο ἔγεινεν ἡ ἐτησία ἔκθεσις τῶν ἔργων τοῦ ἐν Ἰθάκῃ Ἐργαστηρίου γυναικείας χειροτεχνίας.

Τὸ Ἐργαστῆρι αὐτὸ ἐβγῆκε πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ μικροῦ νησιοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ἱδρύθη καὶ ἔγεινε γνωστὸν ὄχι μόνον ἐκ τῆς φήμης τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεώς του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων του. Αἱ δαντέλλαι καὶ τὰ κεντήματά του διεδόθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ ἰδίως εἰς τὰς Ἑλληνικὰς παροικίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Τόσον μακρὰν ἀπλώθηκε τὸ Ἐργαστήριον τῆς Ἰθάκης, διότι ἔχει σύστημα ἐργασίας. Μὲ τὸ μεθοδικὸν αὐτὸ σύστημα ἐμορφώθησαν καλαὶ ἐργάτιδες, ἐξευρέθησαν τὰ ὡραῖα σχέδια καὶ ἐμπῆκε ὅλη ἡ ἐργασία εἰς τὸν καλὸν δρόμον. Τὸ σύστημα ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν. Εἶνε σχολὴ νεωτέρας παιδαγωγικῆς τὸ Ἐργαστῆρι αὐτό, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ ἄποροι ἐργάτιδες γυμνάζονται εἰς τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ ἐκπαιδεύονται συγχρόνως καὶ ἠθικοποιοῦνται ὡσὰν κάτω ἀπὸ τὰ μάτια εὐψυῶς ἀγαπώσης μητέρας.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἵδρυμα αὐτὸ ἔγεινε διὰ νὰ προστατεύῃ τὰ ἄπορα καὶ τὰ κεφάλαιά του προέρχονται ἀπὸ δωρεάς, οὐδὲν βιομηχανικὸν κέρδος ἐπιδιώκει καὶ δὲν ἐπιζητεῖ εἰμὴ νὰ καλύπτῃ τὰς δαπάνας τοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἐργασίας. Αἱ ἐργάτιδες νὰ πέρνουν τὸ ἡμερομίσθιόν των. Οὕτω τὰ προϊόντα τοῦ Ἐργαστηρίου εἶνε ὄχι μόνον λόγῳ ἐργασίας καὶ σχεδίου, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τιμῆς ἀκαταγώνιστα, καὶ ἡ πελατεία ἔρχεται, χωρὶς νὰ ζητηθῇ, εἰς τὸ ἵδρυμα αὐτό, τὸ χωμένον εἰς μίαν ἐπαρχιακὴν πτυχὴν τῆς Ἑλλάδος.

Εἶνε ἴσως σπάνιον πρᾶγμα ὅτι ἐργασία τέχνης καλαισθησίας καὶ ἰδιαζούσης λεπτότητος ἐκτελεῖται εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ θαυμάζεται εἰς τὰς Ἀθήνας. Κάτι σὰν ἔκπληξις ὠμοίαζε ἡ περυσινὴ καὶ ἐφετεινὴ ἔκθεσις τῶν λεπτῶν δαντελλῶν καὶ τῶν ὡραίων κεντημάτων τοῦ

Ἐργαστηρίου Ἰθάκης. Σήμερον δὲ ποῦ ὁ συρμὸς καὶ ἡ λεπτὴ καλαισθησία ἐπανέφερε τὴν χειροποίητον δαντέλλαν καὶ τὸ κέντημα, ἡ σημαία τοῦ Ἐργαστηρίου εἶνε μεγαλειτέρα καὶ τὸ ἔργον του σημαντικώτερον.

Ἡμεῖς ἐξαίρομεν τὸ ἔργον, διότι παρουσιάζει τὴν τελειωτέραν ἐφαρμογὴν τῶν νέων περὶ φιλανθρωπίας θεωριῶν. Ἔγεινε μὲ φιλανθρωπικὸν σκοπὸν ἐπὶ βάσεων οἰκονομικῶν. Ἐσυστήθη εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἔχῃ ἰδίαν ζωὴν καὶ ἐκ τῶν ἰδίων δυνάμεων νὰ ἔρχεται εἰς βοήθειαν τῶν ἀπόρων ἐργατίδων. Ἀντὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν πελατείαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐλέους καὶ τοῦ οἴκτου, ἀναμένει νὰ κινηθῇ πρὸς αὐτὸ ἡ πελατεία διὰ τοῦ μεγάλου κινήτρου τοῦ ἐξ ὑπολογισμοῦ συμφέροντος. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τὸ ἔργον στερεώνεται χωρὶς ἀγωνίαν ἢ προσπαθείας καὶ αἱ ἐργάτιδες εἶνε ἥσυχοι καὶ βέβαιοι περὶ τῆς ἐπαύριον.

Τοιαύτης σημασίας εἶνε τὸ ἵδρυμα τῶν Ἰθακησίων Κυριῶν,τὸ μέτρον τῆς τελειότητος τοῦ ὁποίου ἔδωκεν ἡ τελευταία ἐν τῷ Παρνασσῷ ἔκθεσίς του.

Τὴν ἔκθεσιν δὲ αὐτὴν ἐπεσκέφθησαν ὄχι μόνον ὅσοι εἶχον πρόθεσιν νὰ προμηθευθοῦν ὡραῖα καὶ ἐφθηνὰ ἔργα τῆς τέχνης τοῦ κεντήματος,δαντελλῶν καὶ ῥαπτικῆς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι αἰσθάνονται χαρὰν, ἀντικρύζοντες μίαν γενναίαν προσπάθειαν καὶ ἓν στερεὸν βῆμα πρὸς τὴν τελειοτέραν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν διὰ τῆς ἀλληλεγγύης.

ΔΕΚΑ ΒΗΜΑΤΑ

(Ἀναμνήσεις ἀπὸ μίαν ἐγχείρησιν)

Κυρία

ΙΘΑΗΝΑΙΑ *φίλη σας, ἡ ὁποία ὑπέστη ἐδῶ μίαν σοβαρὰν ἐγχείρησιν σᾶς ἔγραψε κάποιο γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον σᾶς ἔλεγε τὰς τελευταίας της θελήσεις. Αὐτὸ τὸ γράμμα σᾶς τὸ ἔγραψεν ὀλίγον πρὶν πάρῃ εἰς χεῖρας τὸ μαχαῖρι του ὁ Ντουαγὲν. Ἦτο λοιπὸν διαθήκη.*

Ἀλλὰ εἰμπορεῖτε εὐτυχῶς νὰ τὴν σχίσετε. Εἶναι ἄκυρος! Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχε, ἡ κυρία εἶναι λαμπρὰ εἰς τὴν ὑγείαν της, καὶ χθὲς ἐωρτάσθη ἡ πρώτη της ἔξοδος εἰς τὸ μπαλκόνι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μετὰ δεκαπέντε ἡμερῶν ἀκινησίαν εἶδε τὸ ἄφθονον πράσινον τῆς Avenue du Bois de Boulogne Φαντάζεσθε λοιπὸν μὲ ποίαν περιφρόνησιν εἰμπορεῖτε νὰ ἀντικρύσετε τὴν μικρὰν της διαθήκην, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔγραψε, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι πιθανὸν τὴν ἑπομένην νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ζωήν.

Ὡς ποῦ νὰ φθάσωμεν ὅμως εἰς τὴν στιγμὴν αὐτῆς τῆς εὐθυμίας, καὶ νὰ εἰρωνευώμεθα ἀπὸ τὸ ἀσφαλὲς πράγματα τόσον ἱερὰ, ὅπως αἱ τελευταῖαι θελήσεις, προηγήθησαν δειλίαι, λιποψυχίαι καὶ πανικοὶ, ὅσοι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῆτε. Ὁ πανικόβλητος δὲν ἦτο ἡ κυρία, ἀλλὰ ἡμεῖς οἱ ἄνδρες, ὅπου ἐτύχαμεν γύρω εἰς τὴν ἀσθενῆ. Ἠμπορῶ μάλιστα νὰ σᾶς εἰπῶ εἰλικρινῶς ὅτι ὁ μόνος ἄφοβος ἦτο αὐτή. Καὶ οἱ δειλοὶ εἴμεθα ἡμεῖς. Ἐὰν κρατεῖτε κατάστιχον, ὅπως πιστεύω, τῶν πράξεων τῶν δύο φύλων, ἠμπορεῖτε νὰ σημειώσετε εἰς τὴν σελίδα τῶν γυναικῶν τὴν ἀφοβίαν της καὶ εἰς τὴν σελίδα τῶν ἀνδρῶν τὴν δειλίαν μας. Τὴν ἐξομολογούμεθα χωρὶς ἐντροπήν, ὅπως δὲν εἶχεν ἐντροπὴν καὶ ὁ ἀρχαῖος ποιητὴς ποῦ ἔρριξε τὴν ἀσπίδα του εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ τὸ ἐλαφρυντικόν μας εἶναι μόνον τοῦτο ἴσως, ὅτι μία ἐγχείρησις εἶναι κάτι σπουδαιότερον ἀπὸ πόλεμον.

Εὑρέθημεν εἰς τὴν κλινικὴν τοῦ Ντουαγιὲν τρεῖς. Ὁ σύζυγος τῆς κυρίας Ἕνας ἕλλην καλλιτέχνης. Καὶ ἐγὼ ποῦ σᾶς γράφω. Εὑρέθη ἐπίσης καὶ ἕνας φίλος μας ἕλλην γιατρός ἀλλ' αὐτὸν δὲν τὸν λογαριάζω μεταξύ μας, διότι ἀνῆκεν εἰς ἄλλην σφαῖραν. Αὐτὸς ἦτο ἐπιστήμων καὶ παρηκολούθησε τὴν ἐγχείρησιν. Τί νὰ μᾶς κάμετε ὅμως ἐμᾶς, τοὺς ἀπέξω; Τοὺς μὴ βλέποντας καὶ τοὺς μὴ ἀκούοντας τίποτε; Τρεῖς ἀνθρώπους εἰς τὸν διάδρομον τοῦ δευτέρου πατώματος; Ἐνῶ ἡ ἐγχείρησις ἐγίνετο εἰς τὸ πέμπτον; Τρεῖς ἀνθρώπους περιμένοντας τὸ ἀποτέλεσμα; Ὀραματιζομένους ὅλας τὰς μαύρας πιθανότητας, αἱ ὁποῖαι, ξεύρετε, πῶς φθάνουν κοπάδια εἰς μίαν στιγμὴν καθὼς αὐτή; Ὑποψιαζομένους; Ἀπέξω; Ὑπάρχει τίποτε χειρότερον ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀπέξω!

Φαντασθῆτε ὅτι ἕνας ἀπαθέστατος ἀσανσέρ, ὥρμησε κάτω εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, ἐπῆρε τὴν ἀσθενῆ, ἀνέβηκεν ἀμέσως καὶ ἐξηφανίσθη.. Ἡ ἐγχείρησις διήρκεσεν 25 λεπτὰ τῆς ὥρας, Λοιπὸν ἐδῶ σᾶς θέλω, εἰς τὰ 25 αὐτὰ λεπτὰ τῆς ὥρας. Εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, ὅπου ὡρισμένως τά ρολόγια δὲν προχωροῦν, θέλω νά μου εἰπῆτε τί γίνεται, τί σκέψεις ἔρχονται, καὶ ποίας κατηγορίας τρόμοι καὶ σκιαὶ περνοῦν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος βρίσκεται εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, ἐνῷ ἡ ἐγχείρησις γίνεται εἰς τὸ πέμπτον. Εἰκοσιπέντε λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἀναμένεται ἕνας ἀσανσέρ. Καὶ πρέπει νὰ ξεύρωμεν τί θὰ φέρῃ,ὅταν καταβῇ αὐτὸς ὁ ἀσανσέρ. Πῶς;

Εἶναι στιγμαὶ εἰς τὴν ζωήν, τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι ξεύρει ἀπὸ πρίν, ἐνῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ τάς ξεύρῃ καὶ οὐδέποτε τὰς ξεύρῃ, ἂν αὐταὶ αἱ στιγμαὶ δὲν ἔλθουν. Ὅταν ἔλθουν τότε ὁ ἄνθρωπος ἠμπορῇ νὰ πῇ. «Πολὺ ὀλίγα πράγματα ἤξευρα πρίν». Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μαθητάριον ἀεὶ διδασκόμενον. Ποτὲ δὲν ξεύρομεν ὅλα τὰ πράγματα. Εἴμεθα ἀμαθεῖς εἰς τὴν ζωήν. Μεγάλο λόγο μὴν εἰπῇς!

— Εἶχες φαντασθῇ, εἶπα εἰς τὸν σύντροφόν μου, ὅτι ἠμποροῦσε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν δευτερόλεπτα καθὼς αὐτὰ ποῦ περνοῦμε τώρα;

— Ὄχι.

— Φαντάζεσαι λοιπὸν τί δὲν ἔχομε περάσει ἀκόμη;

— Φαντάζομαι καὶ μοῦ κάνει κατάπληξιν.

— Ὥστε φίλτατε; «Σκιᾶς ὄναρ;»

— Σκιὰς ὄναρ.

Καὶ πηγαινοερχώμεθα εἰς τὸν διάδρομον μὲ τὸν φίλον ἕλληνα, μέσα εἰς τὴν σιωπήν, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τουλάχιστον τὴν παρηγορίαν ν' ἀκούωμεν τὸν κρότον τῶν βημάτων μας, διότι καὶ αὐτὸν τὸν ἔσβυνεν ὁ τάπης. Τώρα εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἐκάναμε καὶ οἱ δυό τὸν παλληκαρᾶ. Οὐδέποτε ἴσως εἴπαμε τόσα ἀστεῖα ὅσα εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην ὥραν. Ἀλλὰ ἦσαν τὰ ψευτοαστεῖα τῆς ἀντιδράσεως, ὁμοιάζοντα μὲ τὸ σφύριγμα τοῦ δυστυχοῦς, ὁ ὁποῖος περνᾶ τὴν νύκτα ἀπὸ τόπον φαντασμάτων. Ὁ μάρτυς τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ σύζυγος τῆς ἀσθενοῦς, ἐφαίνετο γενναιότερος ἀπὸ μᾶς. Μία μικρὰ συντροφιά, ἡ ὁποία ἦλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, τὸν ἠνάγκασε νὰ ὁμιλῇ περὶ πολλῶν καὶ διαφόρων πραγμάτων ἀσχέτων πρὸς τὴν περίστασιν. Ὡμιλοῦσε βέβαια μὲ ὅλην τὴν ἀφηρημάδα καὶ τὴν ἀσυναρτησίαν τὴν ὁποίαν ἠμπορῆτε νὰ φαντασθῆτε, διότι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖ καὶ τὸ μυαλό του εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα, διότι ἡ καρδιά του ἦτον ὅπως τὸ ἠλεκτρικὸν κουμπὶ ποῦ τὸ πιέζῃς ἐδῶ καὶ ἠχεῖ ἀλλοῦ. Ἀλλὰ εἶχε ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ἑαυτόν του ἐνώπιον τῆς συντροφιᾶς, τόσον, ὅσον τοὐλάχιστον ἦτο ἀρκετὸν νὰ ὁμιλῇ χωρὶς νὰ λέγῃ ἀνοησίας.

Εἴκοσι λεπτά...Εἴκοσι τρία...Εἴκοσι πέντε... Σιωπή!

Ἕνας βαρὺς ἀσανσὲρ καταβαίνει, ἡ πόρτα ἀνοίγεται μὲ θόρυβον καὶ μὲ ταχύτητα, μία κινητὴ κλίνη ἔρχεται, καὶ μία ξανθὴ κεφαλὴ γυναικὸς ναρκωμένης φαίνεται κρεμασμένη εἰς τὴν ἄκρη τοῦ φορείου μὲ τὰ μάτια κλειστά, κεφαλὴ τραγικὴ καὶ ὑπερήφανος. Εἶναι ἡ στιγμὴ ὅπου ἀπαγορεύεται νὰ βλέπῃ ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἀντέχει. Εἰς ἕνα τέταρτον δευτερολέπτου χειρονομίαι ἀνήσυχοι ἐρωτοῦν γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα, μία χειρονομία τοῦ γιατροῦ ἀπαντᾷ—ὁ ἕλλην ἰατρὸς κ.Τσυνυόκας μᾶς καθησυχάζει μὲ μίαν γοργὴν χειρονομίαν—καὶ ὅλα ἐτελείωσαν.

Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχε.

Ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα ὑπάρχουν ἄλλαι λεπτομέρειαι. Τὸ ξύπνημα ἀπὸ τὸ χλωροφόρμιον καὶ ὅ,τι ἄλλο μεσολαβεῖ ἀπὸ τὴν ἐγχείρησιν ἕως τὴν ἀνάρρωσιν, ὁ πόνος καὶ ὁ φόβος. Ἀλλὰ στέλνω εὐχαρίστως εἰς τὸν διάβολον ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας, ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν πλέον. Ὅλα ἐτελείωσαν. Εἴκοσι μέρες ἐπέρασαν ὡς εἴκοσι δευτερόλεπτα. Αὔριον θὰ ἔλθῃ ἕνα αὐτοκίνητον καὶ θὰ ὁδηγήσῃ τὴν κυρίαν εἰς τὸ δάσος.... Τί εἶναι ἡ χειρουργική! Ὑπάρχουν διορθωταὶ ρούχων, διορθωταὶ ὡρολογίων, διορθωταὶ μύλων τοῦ καφέ, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ὁ Ντουαγὲν διορθωτὴς ἀνθρώπων! Εἶναι ἕνας κοινότατος κύριος, μὲ ρεδιγκόταν καὶ ξανθὸ ὑπογένειον ἀνρὶ-κάτρ. Αὐτὸς ἁρπάζει ἕνα ἐργαλεῖον, ἕνα δύο τρία... δέκα λεπτὰ ... καὶ ἐπιδιορθώνει τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ.

Δὲν ὡμιλήσαμεν γιὰ τὴν ἀσθενῆ. Ἀλλὰ ἐφύλαξα τὰς τελευταίας γραμμὰς διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτὴν ὕπαρξιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἰδῆτε μεθαύριον νὰ μπαίνῃ εἰς τὸ γραφεῖον σας, ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ ἄλλου κόσμου. Σεῖς ξεύρετε ὅτι εἶναι μία δέσποινα,τὴν ὁποίαν ἔχετε νὰ ἐπιδείξετε εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅταν θέλετε νὰ καυχηθῆτε διὰ τὸ φῦλον σας. Ἀλλὰ σεῖς δὲν τὴν εἴδατε βαδίζουσαν εἰς τὴν ἐγχείρησιν. Ἀκούσετε λοιπὸν καὶ τοὺς θεατὰς αὐτῆς τῆς σκηνῆς.

Ὅταν κατέβηκεν ὁ ἀπαθὴς ἐκεῖνος ἀσανσὲρ διὰ νὰ τὴν ἁρπάξῃ, ἡ ἀσθενὴς ἐσηκώθη καὶ ἐβάδισεν πρὸς αὐτόν. Ἐβάδισε μὲ βήματα ὄχι σταθερά ἡ λέξις δὲν λέγει τίποτε, ἀλλὰ ἡγεμονικά, καὶ ἐπέρασε διὰ μέσον ἡμῶν τῶν ἀνδρῶν γελαστή, μὲ ἕνα πέρασμα μεγαλοπρεπείας,ἀποφάσεως καὶ φιλοσοφίας τὸ ὁποῖον ἦτο κατάπληξις ἢ ράπισμα. ὅπως θέλετε. εἰς ἡμᾶς τοὺς δειλούς. Ἀφοῦ μᾶς ἀπεχαιρέτισεν, ἐξηφανίσθη μὲ τὸν ἀσανσὲρ. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ ἄγνωστον. Ἀπὸ τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ τὴν ἰδῇ ἐπιστρέφουσαν. Καὶ ἐξηφανίσθη γελῶσα.

Ἠμπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὁποιαδήποτε ἐπιστροφὴ κατακτητοῦ ἀπὸ ὁσουσδήποτε πολέμους δὲν θὰ μοῦ ἔκαμνε τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μοῦ ἄφησαν τὰ δέκα ἐκεῖνα ἐξαίσια βήματα πρὸς τὴν ἐγχείρησιν.

Ἦτο ἕνα πέρασμα ἐπικόν!

Διατελῶ μετὰ ἐξαιρετικοῦ φθόνου διότι τὴν ποίησιν αὐτὴν τοῦ θάρρους τὴν εἶχεν ὁμόφυλός σας καὶ ὄχι ὁμόφυλός μου.

Παρίσι **Ζ. Παπαντωνίου**

ΘΑΝΑΤΟΥ ΧΑΡΑ

Ταχυὰ θὰ κάμνομε παντιά, ταχυὰ θὰ ξεκινήσω.
Στὸν κάτω κόσμο θὲ νἀρθῶ, νὰ σὲ γλυκοφιλήσω.
Φύσα ἀγεράκι ἀπόκοσμο, ποῦ σὲ πολυπροσμένω,
Ἀγὴν-αὐγὴ παντρεύομαι, αὐγὴν-αὐγὴ πεθαίνω.

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα)

Η ΜΟΔΑ

Μὲ τάσεις ἐντελῶς ἐπαναστατικὰς ἡ ἐφετεινὴ μόδα ἔχει ἐκπλήξει τὸν κόσμον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὰς ἰδιορρυθμίας της. Φαίνεται νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τρεῖς διαφόρους λαοὺς καὶ τρεῖς διαφόρους ἐποχάς. Τὸ σχῆμα τῶν φαινομηρίδων καὶ ἐν γένει τοῦ φορέματος τοῦ ἀκολουθοῦντος τὰς σωματικὰς γραμμάς, χωρὶς μισοφόρια καὶ ὑποδύματα εἶναι καθαρῶς κλασικὸν ἑλληνικόν. Τὸ σχῆμα τοῦ ἡνωμένου μανικιοῦ μὲ τὸν πμοῦστο, Ἰαπωνικὸν καὶ τὸ Directoire μὲ τὴς ζακέτες τῆς

ΥΠΟΚΑΜΙΣΑΚΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

ἀνοικτὲς ἐμπρὸς καὶ μυτερὲς ὀπίσω καὶ μὲ γελέκια κοντόμεσα κεντητὰ καὶ μὲ jabots πλούσια εἰς νταντέλες καὶ λεπτεπίλεπτα volants. Φυσικά, ὅ,τι ἔκαμε περισσοτέραν ἐντύπωσιν, εἶναι τὸ Ἑλληνικὸν ἔνδυμα, τὸ κολημένον εἰς τὸ σῶμα καὶ ἀνοικτὸν πρὸς τὰ πλάγια κατὰ τὸν τρόπον τῶν γυναικῶν τῆς Σπάρτης. Ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν του εἰς τὸ Longchamps τοῦ Παρισιοῦ καὶ εἰς ἕνα κεντρικὸν περίπατον τοῦ Λονδίνου. Ὅλαι αἱ Ἐφημερίδες τὸ περιέγραψαν τὴν ἐπαύριον, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἐλαττώσουν τὴν παρατηρουμένην πρὸς διάδοσιν του τάσιν τῶν ἐλαφρῶν ἰδία γυναικῶν, ὅσαι ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν σώματα μὲ ὡραίας γραμμάς

Διὰ τὸν κόσμον ποῦ ἐνδύεται σεμνὰ τὸ tailleur μένει πάντοτε τὸ ἔνδυμα καθὼς πρέπει μὲ φοῦσταν empire, ἡ ὁποία μὲ ἐλαφρότατες πλέτες εἰς τὰ πλάγια, σχηματίζει ἕνα μόλις αἰσθητὸν ντραπάρισμα πολὺ χαριτωμένο Ἕνα ὑποκαμισάκι ὡραῖον μένει πάντοτε διὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὸ πλέον φρέσκο καὶ εὔκολον εἶδος ἐνδυμασίας διὰ τὰς κυρίας. Ἡ νταντέλες κάθε εἴδους εἶναι πάντοτε συνδυασμένες ὡραῖα εἰς τὰ ὑποκαμισάκια αὐτά. τὰ ὁποῖα συμπληρώνουν τὰ tailleur φορέματα.

Ἀλλὰ καὶ τὰ μονοκόμματα φορέματα σχήματος Ἑλληνικοῦ, ὡς τὸ σημερινόν μας σχέδιον εἶναι ὡραιότατα καὶ χωρὶς νὰ εἶναι ἐντελῶς κολλητά, ἀφίνουν νὰ φαίνωνται ὡραῖα αἱ γραμμαὶ τοῦ σώματος πρὸς τὰ ἐπάνω ἐνῶ κάτω ἐκτυλίσσεται εἰς ἕνα εἶδος διπλοῦ χιτῶνος, στολισμένου μὲ μαιανδρικὸν σχέδιον.

Τὰ καπέλο Directoire μὲ ὑπερύψηλους τεπέδες καὶ στολισμένα μὲ ἄφθονα λουλούδια ἢ καὶ πτερὰ ἐντελῶς φανταστικά. Ἀλλὰ καὶ μπατιστένια ἐντελῶς καπέλα, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἐφοροῦσαν μόνον μικρὰ κοριτσάκια Charlottes) φοροῦνται τώρα ἀπὸ γυναῖκας κάθε ἡλικίας, ὡς καὶ παναμάδες μὲ μόνην γαρνιτούρα μιὰ πλατειὰ κορδέλα δεμένη κόμπο, ἢ ἁπλούστατο φιόγκο.

Παρισινή.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ **Ἐπαγγελματικὴ καὶ Οἰκοκυρικὴ Σχολὴ** τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων ἐτέλεσε τὰς ἐξετάσεις της εἰς τὰς 4 Μαΐου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐξετάσεων διωργανώθη καὶ μικρὰ ἔκθεσις ὅλων τῶν ἔργων τῶν κατασκευαζομένων εἰς τὴν Σχολήν. Φορέματα ὡραιότατα, ἐπανωφόρια θερινά, ὑποκαμισάκια εἰς τὸ τμῆμα φορεμάτων. Ἀσπρόρρουχα: προῖκες ὁλόκληροι Σίδηρον: Ὑποκάμισα ἀνδρικοῦ λούστρου, φορέματα λινά, μπατιστένια καὶ κάθε εἴδους λεπτῆς ἐργασίας. Καπέλλα τῆς ἐποχῆς. Ἄνθη τεχνητὰ τόσον τελείως ἀληθινά, ὥστε ὅλοι οἱ παριστάμενοι νὰ τὰ ἐκλάβουν ὡς φυσικά. Φαγητά, γλυκίσματα, σιρόπια, κονσέρβες, λικὲρ καὶ μπισκότα, τοῦ τμήματος τῆς μαγειρικῆς.

Αἱ ἀρχαιρεσίαι τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Οἰκοκυρικοῦ Τμήματος ἐνηργήθησαν εἰς τὰς 14 Μαΐου, εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος. Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐξελέγη καὶ πάλιν περίπου τὸ ἴδιον μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ μέλη αὐτοῦ περιωρίσθησαν σύμφωνα μὲ τὸ νέον Καταστατικόν.

Τὸ Συμβούλιον μεθ' ὅλην τὴν ἐπιμονὴν τῶν κυριῶν, τοῦ τέως Προεδρείου ὅπως ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ νέων, ἐξελέγη καὶ πάλιν τὸ αὐτό. Πρόεδρος ἡ κ. Κ. Παρρέν. Ἀντιπρόεδροι: αἱ κ. κ. Εὐανθία Ἐμπεδοκλῆ καὶ Μαρία Γρυπάρη Γραμματεὺς ἡ δις Εἰρήνη Νικολαΐδου καὶ ταμίας ἡ δις Αἰκατ. Κατσιφοῦ Ἡ λογοδοσία ἡ ὁποία ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρχαιρεσιῶν θὰ δημοσιευθῇ καὶ εἰς τὴν «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» καὶ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος

Εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Τμῆμα τῆς Ἑνώσεως ἔγιναν αἱ ἐξετάσεις τῆς Γυμναστικῆς εἰς τὸ εἰδικὸν γυμναστήριον τῆς Σχολῆς. Εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις διδάσκει ὁ μοναδικὸς Ἕλλην καθηγητὴς τῆς Σουηδικῆς Γυμναστικῆς κ. Χρυσάφης, εἰς δὲ τὰς κατωτέρας ἡ κ. Γιαβάση. Αἱ μαθήτριαι καὶ τῶν δύω τάξεων ἔκαμαν ἐντύπωσιν διὰ τὰ εὐσταλῆ των παραστήματα καὶ τὴν τελείαν ἄσκησίν των.

Αἱ **ἰατροὶ κ. κ. Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου καὶ Ἄννα Κατσίγρα** ὑπέβαλον εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου διατριβὰς ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ.

Ἡ κ. Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου ὑπέβαλε σύγγραμμα ὁλόκληρον ἐκ διακοσίων περίπου σελίδων, περὶ Πανώλους ὑπὸ ἐπιδημιολογικῆς, ὑγιεινολογικῆς καὶ κλινικῆς ἀπόψεως Ἡ κ. Παναγιωτάτου ἰατρὸς τοῦ Ὑγιεινολογικοῦ Τμήματος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπεζήτησε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τοὺς πανωλοβλήτους καὶ μὲ κίνδυνον ἀκόμη τῆς ζωῆς της, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ παρουσιάσῃ μίαν ἐργασίαν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐντελεστέραν καὶ περισσότερον πρωτότυπον. Καὶ κατώρθωσεν εἰς τὴν διατριβήν της νὰ παρουσιάσῃ εἴκοσι τέσσαρας ὅλας περιπτώσεις τῆς νόσου ἀπὸ ἰδικάς της παρατηρήσεις, πρᾶγμα ἐντελῶς σπάνιον, καθὼς καὶ νὰ ἐκθέσῃ τὸ νέον σύστημα τῆς ὀρροθεραπείας πρώτη αὐτὴ μεταξὺ ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν, πραγματευθεῖσα τὰ τῆς φοβερᾶς νόσου, ἡ ὁποία μαστίζει κάτω ἐκεῖ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ **κεντρικὴ σηροτροφικὴ ἑταιρεία τῶν κυριῶν** κατορθώνει ἀληθινὰ θαύματα ἐπεκτάσεως τῆς σηροτροφίας ἐν Ἑλλάδι, ἀφότου ἀπεχωρίσθη τῆς Γεωργικῆς Ἑταιρείας καὶ ἐργάζεται ἐντελῶς ἀνεξάρτητος.

Ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχε μία μωρέα, σήμερον εὐδοκιμοῦν πολλαί, εἰς πολλὰς δὲ ἑκατοντάδας χιλιάδων ἀνέρχονται αἱ παραχθεῖσαι ἐκ τῶν μωρεοσπορειῶν, τὰ ὁποῖα συνιστᾷ παντὰχοῦ ἡ Ἑταιρεία ἐκ σπόρου της δωρεὰν διὰ τῶν γεωπόνων της. Αἱ πλεῖσται τῶν χωρικῶν σήμερον ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσπόρου, τὸν ὁποῖον ἡ Ἑταιρεία τοῖς προσέφερε δωρεὰν καὶ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ὁποίου θὰ καλύψωσι πολλὰς ἀνάγκας των. Αἱ διάφοροι ἀνὰ τὸ Κράτος Σηροτροφικαὶ Ἐπιτροπαὶ τῆς Ἑταιρείας μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἀγγέλουν τὴν αὐθόρμητον ἐπίδοσιν τῶν κατοίκων εἰς τὴν σηροτροφίαν, καὶ τὴν διάδοσιν τῆς μωρέας. Οἱ γεωπόνοι τῆς Εταιρείας κύριοι Μ. Βλάχος καὶ Κ. Κουμανιώτης περιελθόντες τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, την Πελοπόννησον, Ἀττικὴν καὶ διαφόρους ἄλλας ἐπαρχίας τοῦ Κράτους ἐδίδαξαν διὰ σηροτροφικῶν διαλέξεων τὸν τρόπον τῆς ἐκτροφῆς τοῦ μεταξοσπόρου καὶ τὰς ἐκ ταύτης ὠφελείας. Ὁ κύριος Κωνσταντινίδης γεωπόνος περιελθὼν τὸ προπαρελθὸν ἔτος τριάντα πέντε ὀρεινοὺς δήμους τῆς Αἰγιαλείας καὶ Κορινθίας, ἀγγέλλει τὴν ἐπίδοσιν τῶν κατοίκων εἰς τὴν Σηροτροφίαν.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ὅσα καὶ ἂν γράψῃ κανεὶς διὰ τα ὀπωρικὰ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς δὲν θὰ εἶναι ποτε ἀρκετά. Διότι δὲν πρέπει να λησμονῶμεν ὅτι ἡ κατ' ἐξοχὴν τροφή, ἡ προωρισμένη ἀπὸ την φύσιν διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὰ ὀπωρικά. Καὶ ὅτι τοὺς θερινοὺς μῆνας μὲ τὴν ζέστην οἱ ἄνθρωποι ἔπρεπε νὰ τρέφωνται ἀποκλειστικῶς μὲ λαχανικα καὶ μὲ καρπούς.

Τὰ κεράσια εἶνε ἰδίως κατάλληλα δι' ἀνθρώπους αἱματώδεις καὶ χολερικοὺς καὶ διὰ στομάχια δυνατά. Εἶναι δροσιστικὰ καὶ τρωγόμενα ὥριμα εἶναι ὠφέλιμα δι' ὅλους. Δυστυχῶς καὶ ἄωρα συνάζονται καὶ συχνὰ εἶναι σκουληκιασμένα κατὰ τρόπον ἐπίβουλον, κάτω εἰς τὴν βάσιν τοῦ μίσχου Διὰ αὐτὸ τὰ κεράσια πρέπει νὰ βράζωνται μὲ ὀλίγην ζάχαριν καὶ μὲ λεμόνι ἢ κονιάκ, ὁπόταν γίνωνται στομαχικά.

Κεράσι ποτόν. 3 ὀκ κεράσια, τὰ καθαρίζετε καὶ βγάζετε τὰ κουκούτσια τὰ λυώνετε μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ περνᾶτε ἀπὸ κνισάραν, ὥστε νὰ χυθῇ ὅλον τὸ ζουμί των. Προσθέτετε ὀλίγο νερό, διὰ νὰ ἀφαιρέσετε ὅλην τὴν οὐσίαν των. Εἰς τὴν λεκάνην ὅπου χύνεται τὸ ζουμί των ἔχετε βάλει πρωτήτερα 1 ὀκ. ζάχαρι εἰς κομμάτια. Ὅταν ἡ ζάχαρι λυώσῃ ἐντελῶς, περνᾶτε εἰς μποτίλιες μὲ ἀνοικτὰ στόμια προσθέτουσαι καὶ κεράσια ὁλόκληρα γερὰ καὶ καθαρὰ μὲ τὴς οὐρές των. Εἶναι δροσιστικὸν ποτὸν καὶ διατηρεῖται εἰς δροσερὸν μέρος, δέκα πέντε ἡμέρες.

Κρασὶ κεράσιῶν. Πλύνετε 3 ὀκ. μαῦρα κεράσια καὶ τὰ λυώνετε ὡς ἄνω. Τὰ κουκούτσια των σπάζετε καὶ ἀφήνετε ὅλα μαζὴ εἰς λεκάνην μίαν ἡμέραν Ἔπει-

ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

τα τὰ περνάτε ἀπὸ τὴν κνισάρα καὶ εἰς 5 ὀκάδες ἀπὸ τό ζουμὶ αὐτὸ προσθέτετε 2 ὀκ. ζάχαρι καὶ 1 $^1/_2$ οἰνόπνευμα. Τὰ ἀφήνετε 4 ὥρας εἰς τὸν ἥλιον ὁπόταν τὰ περνᾶτε ἀπὸ πανὶ καὶ τὸ βάζετε εἰς μποτίλιες. Εἶναι ὡραῖο καὶ διατηρεῖται χρόνια.

Τσέρες μπράντι. Εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητὸ ποτὸ τῶν Ἄγγλων. Τὰ κεράσια πρέπει νὰ εἶνε γερὰ τραγανὰ καὶ ὥριμα. Τὰ ἀφήνετε μὲ τῆς οὐρές των μέσα εἰς φρέσκο νερὸ 1 ὥρα. Τὰ πλύνετε ἔπειτα καὶ τὰ στεγνόνετε ἐλαφρὰ μὲ πετσέταν. Δένετε καλὰ εἰς σιρόπι 1 ὀκ. ζάχαρι, σχεδὸν μέχρι καραμελώματος, ὁπόταν ρίπτετε μέσα τὰ κεράσια νὰ πάρουν μίαν βράσιν. Τὰ βγάζετε ἀπὸ τὴν φωτιά, καὶ ἀπὸ τὸ σιρόπι, τὰ ἀφήνετε νὰ κρυώσουν, τὰ βάζετε εἰς μπουκάλια μὲ ἀνοικτὸ στόμιον, τῶν ὁποίων τὰ $^3/_4$ ἄδεια, διὰ νὰ τὰ γεμίσετε μισὸ μὲ τὸ σιρόπι των, καὶ μισὸ μὲ οἰνόπνευμα ἢ μὲ κονιάκ. Προσθέτετε καὶ ὀλίγη κανέλα. Τὰ ἀνακατόνετε, τὰ βουλώνετε μὲ τοὺς φελούς των καὶ τὰ σκεπάζετε μὲ χαρτὶ ἀδιάβροχον.

Ἄλλος τρόπος. Πλύνετε, στεγνόνετε καὶ βάζετε εἰς πλατύστομες μποτίλιες τὰ κεράσια μὲ τῆς οὐρές των Ἀφήνετε περισσότερο ἀπὸ τὴν μισὴ μποτίλια ἄδειο. Προσθέτετε διὰ 1 ὀκ. κεράσια 100 δρ. ζάχαρι, εἰ δυνατόν, κάντιο καὶ γεμίζετε μὲ οἰνόπνευμα. Βουλόνετε καὶ μετὰ 2 μῆνας τὰ ἀνοίγετε.

Ἄλλος τρόπος. Πλύνετε καὶ καθαρίζετε ἀπὸ τῆς οὐρὲς καὶ τὰ κουκούτσια 3 ὀκ. κεράσια· Ἀφοῦ σπάσετε τὰ κουκούτσια, ἀνακατόνετε ὅλα μαζή· Τὰ λυώνετε μὲ τὰ χέρια μέσα εἰς λεκάνην προσθέτετε 300 δρ ζάχαρι καὶ τὰ βάζετε νὰ βράσουν ὡς ποῦ νὰ δέσουν ἀρκετά. Τὰ ἀδειάζετε εἰς δοχεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον προσθέτετε κανέλα, γαρύφαλα, φύλλο μπαρπαρόρριζας καὶ δύω ὀκ. οἰνόπνευμα ἢ καλὸ ροῦμι ἢ κονιάκ. Πέρνετε τότε κεράσια ὡραῖα τραγανὰ καὶ ὥριμα τὰ πλύνετε καὶ τὰ στεγνόνετε μὲ τῆς οὐρὲς των καὶ τὰ βάζετε εἰς πλατύστομα μπουκάλια κατὰ τὸ $^1/_3$ καὶ χύνετε μέσα τὸ σιρόπι μὲ τὸ οἰνόπνευμά σας. Σφραγίζετε τῆς μποτύλιες. Κατὰ τοὺς ἄνω τρόπους γίνονται καὶ τὰ βύσσινα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ δόσις τῆς ζάχαρης πρέπει νὰ εἶναι περισσοτέρα.

Φράουλα γλυκό. Κόπτεται τοὺς μίσχους μὲ ψαλίδι, τῆς πλύνετε μέσα εἰς νερὸ μὲ λεμόνι, τῆς στεγνόνετε ἐπάνω εἰς πετσέτες μὲ ἄλλες πετσέτες. Βράζετε τὴν ζάχαριν, ἕως ὅτου νὰ δέσῃ καλὰ 1 ὀκ. ζάχαρι διὰ 2 ὀκ. φράουλα. Ἅμα ἡ ζάχαρι κρυώσῃ, ρίπτετε τῆς φράουλες καὶ τῆς βάζετε νὰ βράσουν εἰς δυνατὴ φωτιὰ 3 λεπτά. Τῆς κατεβάζετε καὶ μὲ κουτάλα τρυπητὴ βγάζετε τῆς φράουλες καὶ τῆς βάζετε εἰς βάζα ἀνὰ 2 δάκτυλα εἰς κάθε ἕνα. Βάζετε τότε τὸ σιρόπι νὰ δέσῃ πολύ, προσθέσατε τὸ ξυνὸ ἑνὸς λεμονιοῦ καὶ ἀπογεμίζετε τὰ βάζα μὲ τὸ σιρόπι

Κολοκύθια. Εἶναι τὸ μόνον χορταρικόν, τὸ φύσει ἀνούσιον. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μαγειρεύεται μὲ τέχνην, ὁπότε γίνεται πιάτο ἐλαφρόν, εὐχάριστο καὶ χώνευτικόν. Ὡς σαλάτα γίνεται πολὺ καλό, ἂν λυώσετε εἰς τὸ λαδόξυδον 2-3 σαρδέλες τοῦ βαρελιοῦ, ὀλίγο σκόρδο ἢ κρομμυδάκι φρέσκο, ἂν σᾶς ἀρέσῃ, ὀλίγους τσίρους ψητούς, καθαρισμένους καὶ κομμένους κομμάτια. ὀλίγα αὐγὰ πηκτὰ κομμένα, ὀλίγο ἄνιθο καὶ μαϊντανό, ὀλίγο ἀγκούρι ψιλοκομμένο καὶ ὀλίγη μουστάρδα. Ἂν ἔχετε βραστὸ κρέας κρύο, τὸ κόπτετε φέτες λεπτές, βάζετε εἰς τὸ μέσον τὴν σαλάτα σας καὶ γύρω τὸ κρέας, σκεπάζετε τὸ ὅλον μὲ μίαν σάλτσαν μαγιονέζα καὶ ἔχετε ἕνα πιάτο δροσερώτατον, καλοκαιρινό. Ἂν θέλετε γιὰ τραπέζι στολίζετε τὴν λευκὴ σάλτσα μὲ ντομάτα φέτες, κομμένην ἔμορφα καὶ σχηματίζουσαν ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸν διάφορα σχέδια.

Κολοκυθάκια τηγανιτά. Τὰ σερβίρετε μὲ μία σάλτσα μαρινέ, ὡς γαρνιτοῦρα εἰ ψάρι βραστό. Ἂν σᾶς ἀρέσῃ ἡ σκορδαλιά. ἐλαφρότατα καμωμένη, σκεπάζετε μὲ αὐτὴν ψάρι καὶ κολοκυθάκια.

Πλάτη παραγεμιστή. Ἑτοιμάζετε τὴν πλάτη, ἀφαιροῦσα μὲ προσοχὴν τὸ κόκκαλο. Ἔχετε ἰδιαιτέρως κόψη ὀλίγο κρεας κημὰ τῆς μηχανῆς καὶ ὀλίγο ζαμπόν. Προσθέτετε ψύχα ψωμὶ μουσκεμένο εἰς γάλα, κουκουνάρια καὶ ἀμύγδαλα βρασμένα καὶ λυωμένα εἰς τὸ γουδί, 2—3 μῆλα βρασμενα καὶ λυομένα, ὀλίγο ψιλὸ μαϊντανόν, ἀλατοπίπερον ὀλίγη ζάχαρι καὶ δύω αὐγά. Περνᾶτε ὅλα μαζὴ μὲ ὀλίγο βούτυρο καὶ μὲ τὸ μίγμα αὐτὸ γεμίζετε τὴν πλάτη σας. Τὴν ράπτετε καὶ τὴν ψήνετε εἰς τὴν κατσαρόλαν μὲ βούτυρο καὶ ὀλίγο ἄσπρο κρασί. Ὅταν εἶναι ἕτοιμη, βγάζετε τὴν πλάτη, προσθέτετε μισὴ κουταλιὰ φαρίνα, δένετε τὴν σάλτσα, ξεπαχιάζετε καὶ σερβίρετε. ἀφοῦ κόψετε τὴν πλάτη εἰς λεπτὲς φέτες Γαρνίρετε μὲ ἕνα πουρὲ πατάτες, ἢ μὲ διάφορα χορταρικὰ σωτέ. Τὴν σάλτσα χωριστὰ εἰς τὴν σαλτσιέρα. Κρύα ἡ παραγεμιστὴ πλάτη εἶναι κολλιτέρα. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον κάμνετε καὶ γάλο ἢ κότα ἢ πάπια παραγεμιστή, ἂν καὶ ὑπάρχουν οἱ προτιμῶντες τὴν ἄλλην γέμισιν μὲ τὸ ρύζι. Εἰς τὰ πουλερικὰ ἀντὶ κρέατος βάζετε τὰ ἐντόσθιά των ψιλοκομμένα

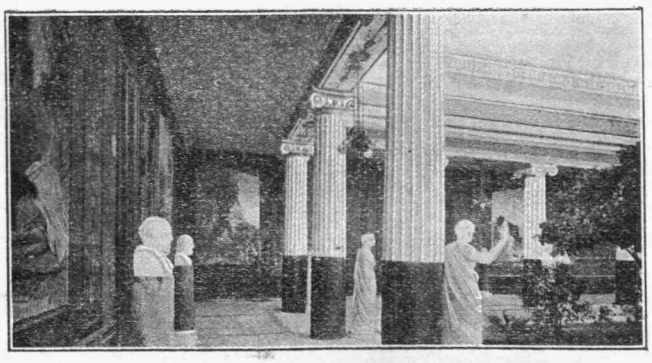

ΕΤΕΡΑ ΑΠΟΨΙΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΙΟΥ